

= Veja po pošti: =

Za celo leto naprej . E 26.-
za pol leta 12.-
za tretji 6.-
za en mesec 2.-
za Nemčijo celoletno . 29.-
za ostalo inozemstvo . 35.-

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . E 22.-
za pol leta 11.-
za tretji 5.-
za en mesec 1.-
S posiljanjem na dom stane na
mesec 2 E. Posamezne E. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Kar Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopis se ne vraca; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravljanje je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema narocanje, inserate in reklamacije. —
Upravnika telefona štev. 188.

= Inserati: =

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamah noticah stanje
enostolpna garmonikrsta
30 minarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja:

Vsek dan, izvzemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 12 strani.

Slovenska in češka politika.

Povodom razpusta ljubljanskega občinskega sveta je objavila »Neue Freie Presse« pretekli četrtek uvodnik, v katerem se mej drugim obširno peča s parlamentarno pozicijo Slovencev. Ljubljanska kriza ima sicer s to pozicijo ravno tako malo opraviti kakor gospod Hribar. Toda »Neue Freie Presse« je smatrala kot umestno — in to iz zelo prozornih vzrokov — porabiti Hribarjevo aferto kot povod, zadreti se z vso svojo papirnato vhemenco v parlamentarno pozicijo Slovencev v državnemu zboru. »Neue Freie Presse« pravi, da so Slovenci v središču parlamentarnega položaja, da so njihovi sklepi merodajni za tek parlamentarnih zadev — češ, če oni sklenejo, da parlament dela, potem gre dobro, če pa oni sklenejo, da ne, se pa stroj ustavi. »N. Fr. Presse« je proračunala, da tvorijo Slovenci samo eno tridesetinko avstrijskega prebivalstva in vpraša, kako more ostalih 29 tridesetink trpeti, da so odvisni od ene tridesetinke. Vpraša zlasti, kako morejo Čehi prenašati zdodne »vodstvo« Slovencev! In bistvo vsega članka je, da častiti gospod članek — ki ga je skoraj gotovo iskati v neposredni bližini vladnega tiskovnega urada — hujška Čehi, naj pusti Slovence na cedilu in naj v bodoče delajo samo »češko« politiko. Češ, razmere visoko razvitega češkega naroda so vendar tako bistveno različne od onih na »nizki stopinji« stoječih Slovencev, da je češko-slovenska zveza nenaravna in ne odgovarja pravim interesom češkega naroda. Z drugimi besedami: Čehi naj se ne zmenijo za Slovence, temveč naj se pridružijo Nemcem, ki imajo tako nežne občutke za interes visoko razvitega češkega naroda. Potem bo pa vse dobro in z združenimi močmi se bo strla slovenska »premoč« v državnem zboru, ki je po »Neue Freie Presse« v veliko škodo ne le Nemcem, temveč tudi — Čehom, za katere seveda navdaja glavna skrb »Neue Freie Presse« in za njo stoječo gospodo!

Čehom namenjeno sirenko petje glavnega nemško-liberalnega glasila bi nam ne dalo samo na sebi nikakeršnega povoda, da nanj reagujemo. Da hočejo Nemci in za njimi stoječa vlada razkljati slovansko falango po starem nauku »Divide et impera«, je sa-

mo po sebi umevno in ni ga razsodnega slovanskega politika, ki bi ne ocenil primerno nemške in vladne kriterije napram češkemu levu.

Če se pečamo z omenjenim člankom, storimo to iz posebnega razloga. Zdi se nam namreč, da je »Neue Freie Presse« intonirala svoj sladki spev kot, četudi nekoliko pozni, odgovor petja, ki se je čulo nedavno iz nekega drugega dela revirja.

»Čuk se je oženil, tralala,
Sova ga je vzela, hopsasa!«

Čuk je profesor Masaryk. Pred nekaj tedni še je pel prav ravno isto pesem, ki jo je sedaj zavilija stara in obrabljenia koketka »Neue Freie Presse«. Masaryk je šel še dalje: označil je slovenske zahteve kot **balast** za Čehi, katerega se treba znebiti. — In ne dolgo za Masarykom je zapel isto pesem češko-konservativnega člana gospodske zbornice v korespondenci »Centrum«. Jasna tendenca vseh teh člankov je ena in ista: **čehi naj se emancipirajo od Slovencev in delajo zgoj »češko politiko«.** Konservativni češki član gospodske zbornice je svoj članek v »Centru« napisal: »**češka ali slovenska politika?**« in je razložil — prav kakor Masaryk — da so Čehi delali v zadnjem času, odkar so v »Slov. Jednoti«, le »slovensko« politiko, da so doživel radi tega same »poraze« in da je zadnji čas da se osamosvojijo in delajo zopet samo »češko« politiko. — In ta nota je našla tudi precej rezonance v moravskem katoliško-narodnem glasilu, ki ga urejuje poslaneč Šiling er.

Vse to nam daje povod, da razmotrimo enkrat mirno in stvarno, sine ira et studio, razmerje med češko in slovensko politiko.

Predvsem izjavljamo točno in glasno, kar naj čuje ves češki narod: **Balast nočemo biti nikomur.** To nam prepoveduje naš narodni ponos, pa tudi razum za naše realne politične interese. Če bi smatral češki narod naše zaveznštvo kot balast — **potem bi velevali našim poslancem tako narodni ponos kakor interesi realne politike, da takoj oprištijo češko parlamentarno zastopstvo vsake politične in moralne obvezne napram nam Slovencem.** Če bi nas Čehi smatrali kot balast, potem jih osvobodimo tega balasta — kajti zaveznštvo nima nobene resnične vrednosti, če ne sloni na trdnih zavesti vseh zaveznikov, da služi živim skupnim interesom.

Zveza, v kateri čuti jeden zaveznik drugega kot balast, ne more roditi

nobenih pametnih realno-političnih uspehov. To treba hladnokrvno priznati in iz tega spoznanja hladnokrvno izvajati konsekvence.

Seveda se pa moramo takoj s početka natančno razumeti. Rekriminačije morajo biti v naprej izključene. Če bi na željo Čehov odvezali jih vsake politične obveznosti napram nam — potem sevē bi veljalo isto tudi za nas. To se pravi, **tudi mi Slovenci bi bili potem prosti vsake politične ali moralne obvezne napram čehom.** Čehi bi svobodno delali to, kar nazivajo Masaryk, Šiling er in sodr. »češko« politiko — a mi bi zopet svobodno delali samo slovensko, bolje rečeno jugoslovansko politiko. Čehi se ne bi ozirali na naše, po Masaryku in sodr. »nezrele« zahteve — mi pa se zopet ne bi zmenili za češke želje in zahteve, temveč bi uravnavali naše postopanje zgolj le po naših lastnih razmerah.

To **popolno ločitev čeških in slovenskih tendenc** mora naprej upoštevati vsakdo, kdor hoče resno govoriti o »samo češki« ali »samo slovenski« politiki.

Zdi se nam pa, da ravno tega ne upoštevajo čisto nič tisti češki gospodje naj si bodo »svobodomiselnii«, »konservativni« ali »katoliški«, ki oznanjujejo v zadnjem času s takim povdarem, čisti evangelij »samo češke« politike. Ti gospodje prezirajo, da smo se Slovenci v zadnjih letih, odkar je zavladala meja nami prava ljudska misel, politično osvobodili in samostojno organizirali tako, da ne prenesemo nobene politične taktike več, ki ne odgovarja naši moški zavednosti.

Za nas je tedaj v razmerju do drugih strank mogoče le dvojno: Ali zavezništvo na temelju enakovrednosti in enakopravnosti našega stremljenja z vsakim drugim — ali pa popolna sloboda postopanja na obeh straneh.

Povemo pa takoj odkrito in glasno in tudi to naj sliši vesoljni češki narod:

Naše neomajljivo prepričanje je, da je trdno, trajno zavezništvo meje Čehi in Slovenci odgovarja pravim češkim in slovenskim interesom; nasprotno pa, da »samo češka« in »samo slovenska« politika v resnici ni ne češka in ne slovenska — temveč samo nemška. — Kajti jasno je, da bi razkol med Čehi in Slovenci koristil v konečnem efektu le **tretjemu, ki je naš skupni sovražnik.**

— On bi bil »tertius gaudens«.

Čehi so delali skozi desetletja »sa-

mo češko« politiko; najpreje tako, kakor si jo na tihem misli »konsermativci« iz gospodske zbornice — potem tako, kakršna pač utegne plavati pred dušo nekaterih »svobodomiselnih« Čehov. A kaj je bil konečni efekt? **Poraz za porazom, ki se znači v čudovitem ojačenju nemšta v sudetskih deželah in v celi Avstriji.** In vsa za to dobo ne more nihče trdit, da zadene Slovence kaka krivda na omenjenih porazih! Čehi so delali ves ta čas »samo češko« politiko. Njihovi možje so stopali v razne kabine in so zopet izstopali, ne da bi se bili kedaj zmenili za mnenje Slovencev ali Hrvatov. In konečni efekt te »samočeške« politike tako žalosten pred vsem za Čehi, pa tudi za Slovence!

Ali se ne dá tu logično sklepati od učinka na vzrok? Ali ni baš »samo češka« politika bila **velika politična napaka**, ki je povzročila poraz za porazom?

Velika zasluga sedanjih merodajnih čeških političnih voditeljev je, da so spoznali to napako. **Iz tega spoznanja se je rodila »Slovenska Jednota«.** Prvič so se trdno zvezali merodajni činitelji češke in jugoslovanske politike v **svrhu skupne slovenske politike v Avstriji.** Na mesto, »samočeške« politike je stopila **politika narodne ravnotežnosti** z neposrednim ciljem: **odstranitev sedanjega vladnega sistema kot eksponenta nemške hegemonije v Avstriji.**

Merodajni češki in slovenski politiki so prav spoznali, da treba udariti nemško hegemonijo na celi črti, da je treba zadeti v srce — ako se hoče osvoboditi Slovane na severu in jugu poniževalnega jarma. Spoznali so, da s trenotnimi lokalnimi ali celo osebnimi uspehi ni nič pomagano — da treba zvršiti operacijo na glavnem sedežu zla, ki ovira svobodni razvoj slovenskih narodov v Avstriji.

Velika ideja — pa tudi **veliko delo!** Ni čuda, da se tako delo ne dá zvršiti v kratki dobi. Za to treba nekoliko vztrajnosti in potrpežljivosti. Žalibog v današnjih nervoznih časih teh lastnosti ni najti v preobilici, a vendar upamo, da v zadostni meri v dosegu visokih ciljev »Slovenske Jednote«.

Masaryki, Šilingeri, anonimni »konservativci« iz gospodske zbornice, za njimi capljajoči pa tudi Biakiniji in Tresiči, govorite in pišete o »neuspehih« »Slovenske Jednote«.

Svet pa zmanj povprašuje: Kje so ti »neuspehi«?

LISTEK.

Iz bakteriologije.

»Neumni bacili.«

Zadnjici sem vam opisal »lačne bacile«. Danes bi bili prav za prav na vrsti »žejni bacili«. Vendar hočem preskusiti nekoliko logički red in vam opisati za danes takozvane »neumne bacile«. To pa storim radi velike razširjenosti teh bacilov in radi prevelikega pomena, ki ga imajo za človeški rod. Na svetu je namreč vse tako dobro urejeno, da ima vsaka slaba stran tudi svoje slabe posledice in marsikaj, kar se nam vidi na videz škodljivo in nepotrebitno, ima svoje dobre strani in zamore biti pod gotovimi pogoji naravnost potrebno. Vsaka živalica in vsaka rastlina ima gotov namen v vesoljstvu. Tudi ako se nam vidi nepotrebitno ali škodljivo, vendar služi kakšni gotovi potrebi. Na svetu je že vse tako modro urejeno.

Tako je tudi z »neumnnimi bacili«.

Ti bacili so na svetu jako razširjeni. Lahko se reče, da je neumnost najbolj razširjena bolezen med ljudmi. Nejak posebnega pri teh bacilih je, da se jih nikdo ne zaveda, kdor jih ima. Ko-

likor več ima kdo nemnih bacilov, za toliko pametnejšega se ima. Ljudje ki žive v norišnicah, se imajo sploh za jake razumne osebe. Dandanašnji je ta bolezen tako razširjena, da trpi na nji pretežna večina človeštva in ravno, dor misli, da je najbolj prost tega bacila, ima ga največ.

Neumni bacili sami na sebi niso posebno nevarni in škodljivi. Ljudje, ki imajo gotovo množino tega bacila, žive navadno prav srečno življenje, spe mirno in se dobro rede, ter so obče spoštovani člani človeške družbe. Nekoliko tega bacila pomaga celo za prebavo in povzroča dobrovoljnost v družbi. Zdravniška veda deluje sedaj na tem, kako bi iznašla tak preparat tega bacila, da bi ga bilo lahko injicirati bolnikom, ki trpe na gotovih boleznih, na primer na pomanjkanju spanja, slabemu teku, slabim prebavim, na srčni napaki ali na telesni zaprtiji. Upajmo, da se jim bo to v doglednem času posrečilo in iznajdba bo povzročila večjo senzacijo, kakor jo je najnovejše sredstvo Ehrlich - Hata 606. Lahko se namreč reče, da večina notranjih bolezni prihaja od pomanjkanja tega bacila. Srčne napake in želodčne pomanjkljivosti, naduha in telesna odprija se najbolje odpravi in najlaže se pred njo zavaruje s pomočjo neumnega bacila. Ta bacil je

namreč nekak protistrup zoper razne nadloge in težave življenja.

Ljudje, ki imajo te bacile, shajajo navadno jako lahko s svojimi predstojniki. Tak človek je spoštljiv, ubogljiv, se zna spodobno smehljati in ponizno priklanjati. Na njega se lahko pri vsaki priliki zanesi, da ne bo naredil nobene neumnosti in ne bo prekoračil nobenega predpisa. Stari vojskovodja Cesar je bil velik poznavalec ljudi. Ko je zagledal nekoč med svojim spremstvom, ki ga je pozdravljalo in mu klicalo navdušeno »živio« svojega starega pristaša in prijatelja Kasija, je zaklical: **Odstranite proč tega človeka!** On je premalo in misli preveč, taki ljudje so nevarni! In res je bil Kasi eden zatočnik, ki so Cesarja ne dolgo potem umorili. Rimski vojskovodja je torej čisto prav slutil, da so taki ljudje, ki preveč mislijo in premalo jedo, nevarni.

Zatorej bi zdrava reforma človeške družbe moralna stremiti na to, da bi ljudje mnogo jedli in malo mislili, to je: da bi imeli malo lačnih in mnogo neumnih bacilov, pa bi kolo sveta šlo kakor namazano. Radi tega naj bi na primer okrajni glavarji izdal temu primerne ukaze na županstvo in žandarji naj bi skrbnejo poizvedovali koliko ljudje jedo in kaj mislijo, župni uradi naj bi pa vodili v matičnih knjigah tudi izkaze

o tem, kaj ljudje jedo in kaj mislijo, ter o tem vsak teden pošiljali izkaznice na c. k. sodnije.

Spol bi morale državne oblasti strogo na to gledati, da bi ljudje mnogo jedli in malo mislili. Potem bi bilo vse zadovoljno na svetu in socialno vprašanje bi bilo na en mah rešeno. Za sedaj bi se morda samo za učitelje in učiteljice naredila izjema in bi se jim začasno dovolilo, da smejo manj jesti.

Nemški pesnik Šiller je reklo, da lakota in ljubezen svet pokonci držita.

Meni se pa zdi, da je neumnost še važnejši pogoj za obstanek človeške družbe, kakor pa lakota in ljubezen. Pomislimo, kakšen bi bil svet, ako bi bili vsi brez neumnih bacilov? Svet bi izgledal kot neka suhoparna matematična formula brez življenja in brez poezije, brez cvetja in brez krasja. »Slep je, kdor se s petjem ukvarja«, je reklo naš pesnik Prešeren. Potem bi seveda ne bilo tako neumnih ljudi, ki bi se ukvarjali s poezijo ali kakšno drugo vrsto umetnosti. Ne bi bilo učenosti, ne bilo pojzrvovalnosti. Ne bi bilo hrabolascov, ne telovadcev in sploh nobenega športa in zabave. Ne bilo bi petja, ne bilo seveda tudi ljubezni. Saj se časi ljubezni sploh

Resnica je namreč, da so resnični neuspehi samo na strani vlade barona Bienertha, ki ni mogla do danes spolniti niti ene tistih velikih državnih nalog, katere so ji stavljenne.

Vprašamo: katero veliko vprašanje pa je spravila ta vlada le za korak dalje? **Povsodi, na političnem kakor financijelnem polju, sami neuspehi in razvaline.** To so »uspehi« zistema, ki reprezentuje »nemško hegemonijo«. **Absolutna impotenza za rešitev važnih državnih vprašanj.**

Čudno pa je, da se najdejo elementi v »Slov. Jednoti«, ki vidijo »poraze« slovanske politike tam, koder so v resnici le neuspehi in porazi vlade.

In še bolj čudno je, da so se taki glasovi pojavili ravno v trenutku, ko je vlada z odgovitvijo državnega zborna javno in glasno pripoznala svojo popolno nezmožnost, rešiti le eno samo tistih vprašanj, katere je sama kot svoj najaktualnejši program postavila na dnevni red! In vsak vladni neuspeh, vsak vladni poraz, je vendar uspeh slovanske opozicije, katerega se mora veseliti vsakdo, ki čuti v resnici v sebi kaj resničnega, opozicionalnega duha.

Okolnost, da je Bienerthovo ministrstvo kljub svojim eklatantnim neuspehom formalno še na krmilu, je samanasebi manjšega pomena in ne odločuje o vprašanju resničnega »uspeha« ali »neuspeha« — razun če kdo »uspeha« vidi le v tem, da ob gotovem terminu obleče ta ali oni ministrski frak, ta ali oni ga pa sleče. — Gledati položaj iz tega stališča, se pravi ponizati in pomazati veliko idejo, ki je rodila »Slovansko Jednoto«. Naj se nas ne razume napačno: Konečni uspeh uspešne realne politike se mora gotovo značiti tudi v tem, da se na najvišjih mestih državne uprave izvršijo gotove izpreamembe. Toda to ni glavna stvar.

Glavna stvar je, privesti do trdnega dejanskega položaja, ki ne prenese več nam nasprotnega zistema in ki je zajedno sposoben in in zanesljiv nositelj drugega, vsem narodom pravičnega sistema. Položaj mora v to dozoret. In za to treba vstrajnosti in potrebljivosti na strani opozicije.

Okolnost, da je ministrstvo barona Bienertha še vedno v službi kljub vsem svojim neuspehom, je le dokaz, kako globoko je ukoreninjena ideja nemške hegemonije v Avstriji in **da iedaj moramo Slovani še trdneje skleniti opozicionalno falango**, obenem pa opustiti vse, kar bi slabilo ugled in veljavo slovanske opozicije ali vzbujalo tudi le sum, kakor da bi nas ne navdala resna volja, ne odnehati preje, dokler se ne odstrani zistem nemških predpravic — in kakor bi ne razpolagali z v dosego tega smotra potreben vstrajnost. — **Z odkritim veseljem pozdravljamo teda vest iz Prage o tešnjem, jednotnejšem organizaciji češke državnozborske delegacije.** Ta organizacija pomenja bistveno ojačanje slovanske opozicije. Nič ni bolj škodovalo ugledu »Slovansko Jednote«, kakor razkosanost češke delegacije. Ce se češke stranke lojalno zedinijo na skupno postopanje, bo to silno povzdignilo ugled »Slovansko Jednote«. In to želimo iz srca zlasti mi Slovenci, kajti

moč in ugled »Slovanske Jednote« je po našem prepričanju v našo najvitalnejšo korist.

Imamo pa Slovenci še poseben vzrok, veseliti se jednotne češke organizacije v parlamentu. S tem je namreč vzeta izvestni elementom vsaka možnost, zaganjati se v »Slovansko Jednoto« s pretezo, da v njej »komandirajo« Slovenci. Za vsakega, ki pozna ustroj »Slovanske Jednote«, je bilo to predhacivanje itak prazno. Kajti v »Slovanski Jednoti« odločuje **parlementarna komisija** in v tej so imeli Čehi do izstopa radikalcev 11 glasov zoper pet. A tudi brez radikalcev razpolagajo Čehi v »Slov. Jednoti« z **devetimi** glasovi zoper pet nečeških glasov (4 jugoslovanski in 1 rusinski). — Vsak razsoden človek mora tedaj sprevideti, kako jalovo je vse vpitje o slovenskem pretežu v »Slovanski Jednoti«. Zedenje češke delegacije pa vzame temu predhacivanju še zadnji v idez kakr utemeljenosti. In to nas veseli, ker **nam se gre samo za stvar, za velike smotre »Slovanske Jednote«, ne pa za malenkostne občutnosti, katerim v politiki še nikdar nismo dali besede in je ne bomo!** Kajti bojevali smo se zmirom **samo za stvar** in smo zato tudi **nazadnje še vsele zmagali.**

Sklapamo:

Nikdar nismo dvomili, da večina češke delegacije odklanja »samočeško« politiko. Zadnji praški pojavi nas nagibajo, da razširimo to prepričanje na celo češko delegacijo.

Zato ne bo v jeseni ne »samočeške« in ne »samoslovenske« politike — nadaljevala se bo marveč na celi črti skupna politika »Slovanske Jednote«.

Nova pota carinske politike?

Eno vprašanje je, ki kljub napetosti političnih razmer in narodnih bojev prihaja zmeraj na površje: draginja vprašanje. Draginja silno narašča. V zadnjih desetih letih so se skoraj vsa živila za 50 odstotkov, nekatere tudi za 100 odstotkov podražila. Cena poljskih pridelkov, mesnih izdelkov in s temi paralelno tudi obrtnih izdelkov raste od leta do leta. Gospodarska društva, občinski zastopi pošiljajo peticije, vlagajo prošnje na ministrstvo, naj na kak način temu neznosnemu dviganju cen konči napravi. Zadnji čas so se obrnili mestni zastopi dunajski, praški, graški, mariborski in badenski na ministrstvo, naj se v tej zadavi kaj ukrene. Ministrstvo samo se je pred kratkim bavilo s to zadevo, a zdi se, da sklepni in koraki, ki jih je ministrstvo napravilo, ne bodo imeli začlenjenega učinka. Ta draginja, ki dandas na trgu vlaada, pa ni nekaj specifično »avstrijskega«, ampak se pojavlja skoraj povsod na evropskem kontinentu. Belgija, ki je izvozila še 1908. leta 1.290.476 kg mesa na Angleško, je izvolila v prvi polovici letosnjega leta komaj 291.243 kg. Poleg tega se je uvozilo letos iz Holandije v Belgijo 384.000 kg mesa, kar se ni dosedaj še nikdar zgodilo. Draginja ču-

tijo letos skoro vsa evropska velika mesta London, Pariz, Bruselj, Rim, in to vkljub temu, da se sme v te kraje uvažati zmrznjeno argentinsko meso, od katerega si avstrijsko meščanstvo tako veliko obeta. Da, tudi v deželah, koder je uvoz živine in mesa carine prost, se čujejo pritožbe o dragini.

Draginja in vsej avstrijski gospodarski kalamiteti, ki jo občutimo, je precej krivo zanemarjenje kmetijstva in poljedelstva. Gospodarske razmere, v katerih se nahajamo, nas uče, kako velevažnega pomena za vse gospodarstvo je ravno močan kmečki stan. Zdrave gospodarske razmere so le teda v državi, kjer je kmečki stan tako močan, da na svoji domači zemlji toliko pridelava, da lahko pokrije potreščine, katere nanj konsument stavi. Zato je v prvi vrsti potrebno intenzivno obdelovanje in izrabljene zemlje. Treba je predvsem poljedelskih šol in strojev, ki obdelovanje zemlje pospešujejo in cenejše napravljajo. Statistika nas uči, da so odvisni dohodki, ki jih pojdedeč iz zemlje dobiva, od strokovne izobrazbe poljedelcev.

Avstrijska statistična centralna komisija je izdala poročilo, iz katerega posnamemo sledenje dejstva: Na Moravskem je 51 poljedelskih šol, donaša pa 1 hektar zemlje 21 K 12 h dobička; v Galiciji je 19 poljedelskih šol in donaša hektar zemlje 6 K 10 h; v Dalmaciji ni nobene šole in donaša hektar zemlje 2 K 16 h dobička. Iz tega razvidimo, kako pametno gospodarsko politiko zasleduje kranjski deželni odbor, ki toliko žrtvuje ravno za strokovno izobrazbo kmečkega stanu.

V drugi vrsti je treba urediti tržne razmere, ki so tudi veliko krive višanju cen na trgu. Dokler bo kmet s svojim vozom poljske pridelke na trg vozil, ne bo bolje. Tržne razmere moremo urediti samo zadružnim potom, kajti samo potom zadružni stopiti producent v stik s konsumentom in le na ta način se dajo tržne cene regulirati.

Veselo znamenje je, da je začela tudi vlada velik pomen poljedelstva in zadružništva uvidevati, in te dve panogi narodnega gospodarstva uspešno podpirati.

In zdi se, da je kriva slednji se danje gospodarske krize tudi visoka carina, ki je naložena na uvoz žita in industrijskih surovin. Državnozborski poslanec vitez pl. Panc je imel zadnje dni v Gradcu zanimiv govor, v katerem je to stvar razmotril. Po njegovi sodbi je krv sedanje gospodarske krize, ki stiska kmeta, obrtnika, delavca in meščana, predvsem sistem najvišje varstvene carine, ki se je uveljavil skoro v vseh državah, kakor v Nemčiji, Avstriji, Franciji in Rusiji. 90 odstotkov avstrijskih kmetov kupuje žito in moko. To vsled visoke carine umetno zvišanje cen žita je tudi avstrijskega kmeta močno zadelo. Ta visoka carina ni na korist nobenemu stanu, ampak je avstrijsko poljedelstvo zelo oškodovalo in bogati samo nekatere veleposestnike, kakor bogati visoka carina na industrijske surovine samo nekatere kapitaliste. Naš kmet živi od živinoreje, ne od žita. Visoke žitne cene so pa vzrok, da je krmljenje živine

dražje in da ima kmet pri živini kljub višjim cenam malo čistega dohodka. Vzpareno s podraženjem žita se draži vse drugo. Na vsak način so ta razmotrivanja registriranja vredna in za razvoj gospodarskih razmer v Avstriji važna. Nov carinski cenik se bo sklepal leta 1917, in če bo imelo to gibanje kaj vpliva na izpremembu carinskega cenika, pokaže bodočnost.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

(Konec.)

MORILEC SVOJE ŽENE OBSOJEN NA VISLICE.

Včeraj popoldne je sodišče zaslišalo v Martinjakovi zadavi zadnje priče. Ob tri četrtek na 6. uro je bilo zaključeno dokazovanje. Porotnikom je stalil senat sledenje vprašanje: »Jeli Franc Martinjak kriv, da je dne 3. julija 1910 pred polnočjo v Mostah zoper svojo ženo Marijo Martinjak, z namenom jo usmrtil, s tem, da jo je sunil z nožem v desno stran vrata, zasedljivo tako ravnal, da je iz tega po izkravljaju njeni smrt nastopila?« Po govorih dr. Pajniča, dr. Stareta in predsednika Vedernjaka naznani po posvetovanju prvomestnik porotnikov Slanc, da so porotniki soglasno potrdili stavljeno jih glavno vprašanje. Dr. Pajnič predlaga kazen v smislu postave. Dr. Stare prosi, naj sodišče priporoči obtoženca Najvišji milosti. Predsednik razglasil obsodbo, po kateri se Martinjak obsodi na smrt. Predsednik Martinjaku: »Ali imate še kaj pripomniti?« Obtoženec: »Naj se zgodi božja volja.« Predsednik: »Gospod zagovornik?« Dr. Stare: »Priderim si, če vložim ničnosten pritožbo?« Predsednik paznikoma: »Abfaren!« Paznika hočeta odvesti Martinku skozi navadni izhod, a predsednik jima pokaže s prstom, naj ga odvedeta skozi tista vrata, ki so namenjena senatu. Martinjak je ostal top do konca, samo ko je čul obsodbo, je bil rdeč kot kuhan rak. Njegov slučaj je zelo podoben Rejčevemu, samo da je znal še bolj prikriti celo dejanje kakov Rejc.

Kmečka zveza na Badenskem.

Letos 1. julija je praznovala badenska Kmečka zveza 25letnico svojega obstanja. Ker imamo tudi na Slovenskem podobne zveze, ne bo odveč, če si nekoliko uzorno delovanje te Kmečke zveze ogledamo.

Članov šteje 70.000; pripada pa tej Zvezzi velik del vseh kmetov na Badenskem. Njen namen je svoje člane duševno, nravno in gospodarsko dvigniti, potegovati se za koristi poljedelcev in krepek kmečki stan zdrav ohraniti.

Delo, ki ga Zveza izvršuje, je dvoje: na eni strani vlagajo prošnje in različne druge vloge na zakonodajne oblasti, na drugi strani pa pospešuje duševno in gospodarsko povzdrigo kmečkega stanu. Sredstvo, s katerim se ta namen dosega, je v prvi vrsti list, ki je med kmeti v 71.000 izvodih razširjen. Omeniti sc

tem bo pa človek kmalu rešen vseh skrbi in vsačega duševnega napora.

Veliko prispevajo k razširjevanju tega bacila tudi kavarne. Človek dobi v njih neko enolično duševno fizionomijo in topost misli. Navadi se ure in ure prečepeti vedno v istem kotičku, gledati vedno istega pikolo, markerja in blagajničarko. Ta enoličnost ga slednji takо prevzame, da mu ure in ure beže brez misli in brez želja.

O vplivu gostiln in opojnih pijač na razširjevanje neumnega bacila bom govoril pozneje, ko bo beseda o »žejnih bacilih«.

Neumnega bacila je mnogo vrst. Ena podvrsta so takozvani umetniški bacili, ki so med umetniki zelo razširjeni. Umetnik, ki ima te bacile, dobi takozvani vidov ples. Zdi se mu, da se cel svet suče okrog njega, je neizrečeno ponosen na prihodnja stoletja, ki ga hodoše le pravično ocenila in pumpa povsod na račun prihodnjih stoletij. Druge podvrste tega bacila so: uradniški bacili, učenjaški bacili, politični bacili, socialni bacili itd. O nekaterih izmed njih bom govoril pri drugi priliki. Tudi takozvani zaljubljeni bacili so prav za prav samo podvrsta neumnih bacilov.

Najboljše in edino gotovo uspešno sredstvo zoper neumne bacile je norimberški lijak. **Zalibog se on v novejših časih več ne izdeluje, tako, da je postal že starinarska redkost.** V srednjem veku so rabili zoper te bacile kot poizkušeno sredstvo takozvano leskovo mast, ki se delila v velikih množicah mladim osebam vseh stanov in vsacega spola in sicer z velikim uspehom. Nova

moda je pa tudi to sredstvo spravila iz rabe. Dalje se priporoča osebam, ki preveč trpe na teh bacilih, da si z bombažem zamaše eno uho Kar pride pri enem ušesu notri, ne more pri drugem ven, ampak mora oščati v glavi. Tako se s časom glava napolni in prežene iz nje neumne bacile.

Sploh pa naj se ljudje, ki opazijo, da imajo v glavi neumne bacile, ne žalost preveč, ampak tolažijo naj se s tem, da jih imajo drugi ljudje še več.

Hvala Bugu, de je ta reč enkat u kraj! Če b še en čas na ta noumo Žabek prerezatavil tiste pilule, p b usi užeten Iblančani pumrl zavle teh pilul na pufrderbaneh želodceh.

Te pilule scer nisa ble tku navarne za čluvešk žeulejne, če b jh edn tud res

usak jutr ena pest za fruštek snedu; tulk bl pa sa ble navarne za tiste, ke jh nisa jedl in se kratk in mal za te pilule še brigal nisa. Tem sa pufrderbane želodce, de se ulačja zdej bledi in izsečen, ked suhe hruške pu Iblan naukul in jamraja, kašne težave de ubčutja u želodce. Iblansk dohtari sa že usi iz sebe, tulk maja zdej za upravit iz tem bounikem in prou nč na u za čudet, če u nazadne še ker zavle teh pilul hin.

Vem, de se mi u marsker smejava, al me mou pa še murde clu za dal prfrknenga zavle tega, ke prauim, de sa pilule pufrderbane takim Iblančanem želodce, ke pilul še vidl nisa. Pa je vnder le res, kar prauim. In zakaj?

Ke sa ble ubraunave u Hladniku reč, je bla duvrana natlačen pouhna sameh iblanskih gespe, ke sa stale in sedele notr kokr de b ble prilimane. De b se kera brigala za kusi, ke je za skuhat, še za mislt ni blu. Kaj kusi? sa rekle in useli še le, ke je bla ubraunava vn, sa šle dam in hitr kej sčmazle može za kusi. In tku sa s skori usi užeten Iblančani bl pufrderbanh želodce, kokr če b jedl tiste pilule.

Jest se le čudm, de držaun praudnk na uzigne zdej tožbe preke tem ženskam zavle pusušenga umora na sojeh mužeh. Tajit b na mogle. In ke se tku rade držea na ta noumo žabek, b jm ta nar bl gvišn rihtari še clu ustregl, če b zašil usaka za ene par mescu; saj za tulk časa, de b nhn muže spet soje želodce u vornga spravl.

Če pa misl državn praudnk, de b iz soja tožba pugoru, če b ja uzignu

tudi različni tečaji, kačere zveza prileja v prid kmečkemu ljudstvu.

Posebno velikega pomena so naprave, s katerimi Zveza gospodarski napredok svojih članov pospešuje. Zveza ima 16 pravnikov, ki so po Badenskem nastavljeni, ki članom pravne svete dajejo in tudi za ne pravde vodijo. V letu 1909. je Zveza 1739 pravnih nasvetov oskrbela in 745 pravd prevzela. Vseh stroškov, ki se na pravno varstvo svojih članov nanašajo, je bilo lansko leto 22.332 mark. Zveza posreduje nadalje pri nakupu kmečkih potrebskih, kakor umetnih gnojil, semena, premoga, krme, različnih gospodarskih strojev, ki se jih je lansko leto 1021 prodalo. Pri vseh teh podjetjih jo podpira Kmečka banka s svojim kreditom. V Zvezi je združenih lepo število zadruž za prodajo perutnine, jajc, žita, mleka, vina itd. Iz vsega tega je razvidno, kak blagoslov in korist donaša ta Kmečka zveza badenskemu kmetu, ki najde v težkem konkurenčnem boju v Zvezi svojo največjo oporo.

Notranje politične zadeve.

Ljubljana, 7. sept. 1910.

Pasjih dni ni več. Imamo že pravo jesensko vreme, dasi se nahajamo šele v pozrem poletju. To se tudi že pozna. Biederth je že došel na Dunaj in ogleduje tisto kolo, ki mu pravimo parlament. Kolo je zastalo. Ne gre naprej. Biederth ga hoče popraviti in zopet spraviti v tek. Ministrski predsednik se je včeraj posvetoval s češkim namestnikom Coudenhovom glede na češki deželnini zbor. Prisel je k Biederthu včeraj tudi višji češki deželnini maršal princ Lobkovic. Informiral je ministrskega predsednika o razpoloženju čeških in nemških strank, kakor tudi, kakšno stališče zavzema plemstvo. Popoldne je konferiral Biederth tudi z deželnim odbornikom dr. Eppingerjem in z načelnikom češkega izvršnega odbora dr. Skardo. O posvetovanju z Eppingerjem se je izdala izjava, ki naglaša, da se je Biederth informiral o stanju čeških deželnih financ, ker smatra za svojo dolžnost, še enkrat vse poizkusiti omogočiti delozmožnost češkega deželnega zборa. Pozval je zato češke zastopnike, naj sklicejo strankine konference v Prago. Dr. Eppinger je prosil Biedertha, naj toliko počaka, predno sklice češki deželnini zbor, dokler se ne pokaže, če je mogoče zasedanje. Korespondenca »Zentrum« opozarja Čehe, naj se ne prenaglijo. Če Nemci dosežejo uspeh, bi dobili pogum za nadaljnjo obstrukcijo. Nemci ne smoči dobiti darila za to, da opuste obstrukcijo. V »Bohemia« priporoča Eppinger nemškim poslancem s Češkega, naj ne odklonijo Prague, ki jo predlagata vlada za kraj konferenc. Če se ne doseže uspeh, bo prosil nemški deželnoborski klub, da sme odložiti finančni referat. Parlamentarni krogi sodijo, da bo državni zbor razpuščen, če ostanejo pogajanja za delozmožnost češkega deželnega zboru brezuspečna in če se ne omogoči delozmožnost državnega zboru.

Nemški listi sodijo, da praška pogajanja ne bodo dosegla tistega uspeha, ki ga morebiti pričakuje Biederth.

Druga važna politična zadeva je začasna odpoved nemškega strankarskega shoda v Celovcu. Načelništvo nemško-narodne zveze izjavlja, da se shod odpove z ozirom na deželnoborska zasedanja, a to je le izgovor. Resnica je marveč, da so se v seji sporekli nemški generali med seboj. Seje so se udeležili Chiari, Sylvester, Gross, Wolf in Steinwender. Wolf je pričel zabavljati in je povedal, da ga jezi, ker kljub moči nemške narodne zveze in kljub temu, da je vladna stranka, še vedno ne doseže, da bi pričeli razpravljati o narodnih vladnih predlogih. Nemški radikalci so napovedali, da nastopijo proti vladni, če ne bo bolj prijazna nemškim radikalcem. Radikalci so že naznani, da ne zavzamejo prej stališča, dokler ne bo izpregovoril nemško-radikalni strankarski shod. Ker se je bilo batiti, da bi se svobodomis. Nemci na češkem shodu medseboj pošteno skrivali, so rajši odpovedali shod. Celovški nemški svobodomiselniki krogi sodijo, da se ta shod morebiti le še izvede bodisi letos v pozni jeseni, ali pa spomladvi. Nemško časopisje se zdaj kolje med seboj. Vsem je pa žal, da ne morejo priti v Celovcu skupaj, kjer so nameravali v prvi vrsti zabavljati proti Slovencem. Wolf grozi z odpadom, zato ker ga jezi, da nastane na Češkem narodni mir.

»Bohemia« poroča, da se mesto nemškega ministra krajana v jesenskem zasedanju ne zasede, kakor se tudi ne zasedejo ostala izpraznjena mesta ministrov krajanov.

Te dni sta se posvetovala načelnik odseka za poslovnikovo izpremembo, pl. Fuchs in zbornični predsednik dr. Pattai o izpremembi poslovnika. Odsek za izpremembo poslovnika bo takoj zbroval in najbrž podaljal začasni poslovnik za eno leto. Zavzemajo se pa tudi za to, da postane sedanji provizorij trajen.

Neki nemški voditelj poroča javnosti, da namerava vlada v zimskem zasedanju rešiti le začasen proračun in pa volitev v delegaciji.

ZAVEZNICI MED SEBOJ.

Ob sestanku italijanskega in našega zunanjega ministra v Solnogradu so seveda le vladni listi obeh držav naglašali, kako debelo prijateljstvo vlada med Avstro-Ogrsko in Italijo. Mirovna medalja na eni strani, na strani sestanka diplomatičnih voditeljev, je bila lepa, ampak vsaka medalja ima dve strani in tudi medalja zaveznic Avstrija-Italija. Druga skrita stran kaže sliko psa in mačke. Vaje italijanske mornarice v Jadranskem morju ne kažejo nič kaj prijazne slike. Še slabša je pa slika, ki se nam kaže v zadnjih poročilih o laških vojaških razmerah ob italijansko-avstrijski meji. Na Benečanskem ustavnalja namreč Italija više kavaleriske zvez. V Vidmu nameste štab in 1. brigado, v Pordenone pa poveleništvo 2. brigade furlanske kavalerijske divizije. V Vicenci se nastani štab in poveleništvo 3., v Ferrari pa 4. brigade benečanske kavalerijske divizije. — Naša vojna uprava je glede na italijanska ojačanja ob naši meji tudi prisiljena, da pomnoži vojaštvo ob italijanski meji. Na goriško italijansko mejo pre-

meste peti polk in sicer ljubljanski deželnobrambovski polk. Prihodnjo spomlad dobi naš tretji armadni zbor lastno kavalerijsko divizijo. Premesti se v področje graškega armadnega zbora kavalerijski divizijski in brigadni štab, še en kavalerijski (četrti) polk in kavalerijski oddelek strojnih pušč. Zdaj so razmere pri avstrijski kavaleriji nekako čudne. Mariborskemu brigadnemu poveljstvu poveljuje požunsko divizijo, sko poveljništvo. Nasproti italijanski kavaleriji ob meji desetih eskadronov stojita le dva avstrijska v Gorici.

Dnevne novice.

+ Razpust ljubljanskega občinskega sveta straši še vedno po liberalnih listih. Namesto da bi liberalci premišljevali, s čem so zakrivili razpust, pa le sumničijo S. L. S., da je ona kriva razpusta, in ugibajo, kaj da bo S. L. S. zdaj storila. A razpust ljubljanskega občinskega sveta naj liberalci pripisujejo le svoji lastni neumnosti. S. L. S. ni tako kratkovidna, da bi zatajila zaradi katerekoli osebe svoja načela. Hribar proti volji S. L. S. ni dobil najvišjega potrjenja, razpust občinskega sveta se je izvršil nenadoma brez vednosti S. L. S. Niti deželnini odbor ni vedel ničesa, dokler ni bilo izvršeno; vlada je naznana deželnemu odboru samo gotova dejstva. Ugibati, kaj bo, je lahko vsakomur, le, kaj bo res, še ni gotovo. Ali se bodo vršile volitve po novem ali po starem volivnem redu, je težko povedati. Preroki nismo. Gotovo se nam pa zdi, da je Hribarjevemu županovanju za vselej odklenkalo, kajti po vseh do sedanjih izkušnjah je izključeno, da bi po eventualni zopetni izvolitvi bil potrjen. Tudi ne verjamemo, da bi občinski svet, naj ima kakršnokoli večino, samega sebe ubijal s tem, da bi zopet volil Hribarja za župana. S. L. S. pa ni še ničesar sklepala o tem vprašanju, zato morejo vse kombinacije imeti samo značaj osebnega mnenja. Upamo, da se položaj izbistri povodom deželnoborskega zasedanja.

+ Kranjski deželnini zbor bo najbrž sklican na 11. dan oktobra t.l.

+ Liberalna brezvestnost. Nekaj druži slovensko in nemško liberalno časopisje, namreč brezmejno sovraštvo do S. L. S., s katerim pri vsakem pojavu daje duška svojim notranjim čuti. Slučaj dveh nepremišljenih duhovnikov Kaiserja in Weissa na Koroškem, za katerega sta imenovana osebno odgovorna, izrabljajo na umazani način in lažjo, da so pri polomu na Koroškem udeleženi tudi naši slovenski zavodi na Koroškem. »Neue Fr. Presse« je prinesla o tem cel članek. Že v soboto smo priobčili naslednjo izjavo glasila koroških Slovencev »Mir«-a, ki je izjavljalo: »Brez dvoma bodo hoteli brezvestni nemčurški hujšači poslužiti se Kayser-Weissove afere, da bi oškodovali trdnje in cvetoče slovenske posojilnice, in bodo po svoji navadi skušali spraviti slovenske posojilnice v zvezo z nemško »Centralno blagajno«. Poučite ljudstvo, da Slovenec nemški polom ničesar ne briga, da slovenske posojilnice, ki so že povečini pri »Zadružni zvezzi« v Ljubljani, deloma pa še pri Celju, nimajo nobene zvezze s »Centralno blagajno« in naj se ne dajo morda po kakem zlobnem lažnivcu preslepit. Ljudi, ki bi trosili morda res kake laži, naj se takoj naznani oblasti! Kar so skuhalni nemški krščanski socialci, naj sami pojedemo, Slovenci zaradi njih ne smoje trpeti škode!« — Tako je tudi res!

+ Zadružna zveza v Ljubljani ima zaslugo, da je rešila mnogo slovenskih posojilnic s tem, da jih je pravočasno odtrgala od koroških nemških krščanskih socialcev in jih pridružila slovenski organizaciji v Ljubljani. Za vzornost naše organizacije priča tudi to, da so bili poskusi Kaiserja in Weissa, dobiti kaj denarja v Ljubljani, popolnoma brezuspešni. V koroškem slučaju gretorej le za nemško krščansko-socialno »Centralkasse«, ki nima s slovenstvom nič opraviti. »Neue Freie Presse« je hoteli vreči z »Narodovo« pomočjo poleeno na Slovence, pa je poleno pritelelo nazaj med Nemce. Slovenske posojilnice so včlanjene v Ljubljani in v Celju — skratka, slovenska »klerikalna« stranka, kakor nas naziva Ijubezniivo »Neue Freie Presse«, slovenska duhovščina in sploh Slovenci nimamo z afero Kaiser-Weiss in celovško »Centralkasse« nič opraviti. Naša skrb bo, da bo slovenska narodno-gospodarska organizacija vedno krepkejša, da se bo vedno bolj razvijala, ker taki izbruh slovenskih in nemških liberalcev kažejo, kako se ta družba boji samostojnega ljudstva.

+ Narodovcem v premislek! Dan za dan boče »Narod« izrabljati afero pri nemški koroški zvezi v svoje name in namigava tudi na naše organizacije na Kranjskem, slovenske koroške denarne zavode pa spravila celo v zvezo s to afero. Ne premisli pa pri tem, da s svojo neumnostjo in zlobnim zavijanjem škoduje slovenski stvari sploh, posebno pa slovenskim denarnim zavodom na Koroškem, ki so bili vedno najtrdnejša opora slovenskemu gibljanju na Koroškem. Če ljudstvo izgubi zaupanje v svoje denarne zavode — in to hoče »Slovenski Narod« provzročiti s svojim pisarenjem — potem bo svoje prihranke nalagal v zavode naših narodnih nasprotnikov. Tu imamo nov dokaz, koliko je »Slovenskemu Narodu« in njegovim pristašem za slovensko narodno stvar. — »Narodu« povemo še to, da s svojim neumnim pisarjenjem in zlobnim hujškanjem ne bo napohnil praznih blagajn pri nekaterih liberalnih denarnih zavodih. Pomejemo naj najprej pri svojih napravah in napol fatitnih organizacijah, potem naj obsojajo druge. Capito!

+ »Slovenec« v obrambo velikosrbske propagande. »Slovenskemu Narodu« se nekaj sanja. Ker smo včeraj pisali, da vidi vlada povsod samo velikosrbsko propagando, za vsenemško pa je vedno gluha, je zapisal »Slovenski Narod«: »Slovenec« v obrambo velikosrbske propagande. »Slovenski Narod« je silno preprost, da ne vidi in sliši onega, kar mi vedno povdaramo. Mi smo proti vsaki protivavstrijski propagandi in zato obsojamo vsako, naj se imenuje že velesrbska, vsenemška ali pa laško-iridentovska, zahtevamo pa, da se nastopa proti vsem enako.

+ Patronat Vincencijeve družbe za mladino. Gospodom, ki so se doslej prijavili za tiskovine in podobice, naznajamo, da bodo v tiskarni tekom tega tedna dovršene in da se bodo pričele razpošiljati prihodnji teden. Prosimo za daljne prijave.

+ 11. septembra v Trbovlje ob Savi! Zopet vabimo na slavnost, ki se vrši c priliki blagoslovljenja novega »Društvenega Dom« v Trbovljah. Ljudska misel je zmagača po celi Sloveniji in zato naj ne bo mej med Štajerci in Kranjci. 11. septembra hočemo skupaj slaviti dan, ki naj bo začetek novega političnega življenja v smislu Vselovenske Ljudske Stranke. Posebno mladina hoče da dan manifestirati, da je že izobražena, probujena. Zato pa, da bo njenje število lepo, pohitite bratje Orliča dan v Trbovlje, bodisi v kroju, bodisi v civilni obleki. Še enkrat pripomimo, da je žičevniška zveza zjutraj in zvečer tako ugodna. Zjutraj od obeh strani, Celje, Ljubljana, ob pol 9. uri, zvečer ob pol 8. uri. Kdor se hoče udeležiti samo popoldanske veselice, ima tudi ugodno železniško zvezo, iz Celja ob pol 12. dopoldne in ob pol 2. uri popoldne; iz Ljubljane ob 12. uri 13 minut in ob 12. uri 35 minut z brzovlakom.

+ »Človek bi se moral sramovati da je Slovenec«, take in enake čitamo sedaj po liberalnem časopisu, ker brez pogojno ne ležimo v prahu pred Ivanom Hribarjem in ker ga cenimo po resnici. Liberalna nar. morala je res čudna stvar. Razkričavajo ga za »narodnega boga! — če bi pa kdo naših somišljenikov kedaj podpisal Nemcem pogodbo, bi bil narodni izdajalec — in tržaška »Edinost« bi nanj valila skale, za Hribarjem pa pretaka »narodne solze«. Res, sramoval bi se človek, da je Slovenec, ko vidi toliko narodno hinavščino, kateri so podpisi Nemcem popolnoma dopustni in ki na drugi strani razkričava za »narodne izdajalce« nas, ki smo razbili vse koncesije, katere je dajala Nemcem na Kranjskem od Ivana Hribarja podpisana slovensko-nemška zveza. Slovenski radikalizem se klanja sedaj narodnemu možu Ivanu Hribarju, ki je poskušal v trgovski in obrtni zbornici svoj podpis na nemško-slovenski pogodbi utajiti in ko se mu je dokazalo, še do danes ni izplačal obljubljene nagrade. In ta mož je »narodni junak« liberalne stranke. Kaj tega je mogoče le med liberalci.

+ Blagoslovljenje Društvenega doma v Žireh se vrši, kakor je bilo že enkrat naznajeno, dne 11. septembra. Spored bo sledеči: 1. V soboto na predvečer ob pol osmi uri igra: »Čevljari«, veseloigrav v treh dejanjih; »Kovačev študent«, burka. 2. V nedeljo zjutraj ob 8. uri sprejem gostov pred »Društvenim domom«. 3. Ob pol deveti uri: Pozdrav gostov. 4. Ob deveti uri sveta maša na Dobrčevi. 5. ob enajsti uri slavnostni obhod po Žirovski okolici. 6. ob dvanajsti uri kosilo v »Društvenem domu« in po raznih gostilnah. 7. Ob 2. uri popoldne pete liturgije na Dobrčevi. 8. Blagoslovljenje novega »Društvenega doma« in nastop raznih govornikov. 9. Srečanje, šaljiva pošta in prosta zabava. Pri slavnosti sodeluje slavna idrijska godba. Slavna društva in vrli Orliči in vsi prijatelji slovenske krščanske organizacije, pridite ta dan ali še predvečer v Žiri. Svoj prihod naznajite takoj na

preke tem ženskam, in de b rihtari na mel tu za hudadelstu, če ene par moškeh zavle ženskega ferbca ukul pride; nej b pa držaun praudnuk skusu saj iz tem skus predrt, de b ud zdej naprej ženske pustaul za purotnke, ke sa tku rade na Žabjek in tku rade lumparije puslušaja. Moške pa nej pesteja prgmah pr nhnh uprakeh.

Na ta viža u usm ustrezen. Ženskam, ke se jm u dau tku saj en uržah, de uja lohka, tičale pr ubraunavah iz mirna vestjo; moškm pa tud, ke na uja moten pr sojeh uprakeh in jm na u treba čepet cele dneve na Žabjek brez dela. Kulker je men znan, nisa mošk nč kej rad za purotnke in če le moreta al pa un, se na kašna viža zmaže in kašnga druga not putunka, de more sedet. Iblanske sudnike je že začel tu skrbet, kua u izčasama, če se mošk kratka in mal spuntaja, de na uja tli bit več purotnki na nubena viža; zatu sa že puskusl pr Hladniku ubraunau na ena pusebna viža prštimat ubraunave mejhn bl kratkučasne. Udinal sa gespuda dohtar Rubidata, de je iz ena lehterna puslušauke in purotnke zaba vu, de je preh čas menu. Al tu na vem, če u kej douh ulekl in treba u rihtarem že kej bl kratkučasna pugruntat. Same puštabe gledat, se en člouk hmal naveliča, pa če je predavajne zravn še tku zanemiu. Jest mislem, de b bl še ta nar bl fajn in de b še ta nar bl ulekl, če b našimal u purotn dvuran en kinematograf, de b iz nim kazal use na tank, kuku se u štari fanti skregaja, kuku se začneja pretepavat in pol ku-

Bultatu Pepe iz Kudelaga.

Slov. kat. izobraževalno društvo Žiri-Dobračeve. Naznanite tudi če pridete z zastavo. Na svidenje dne 11. septembra v Žireh! Odbor.

+ **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Litija** se slavnemu županstvu v Zagorju ob Savi za velikodušni dar 100 K zahvaljuje kar najprisrčneje. Enaka zahvala veljaj tudi sl. županstvu v Kotredetu pri Zagorju ob Savi za podporni znesek 20 K.

+ **Javna telovadba Orlov logaškega okrožja.** Iz Hotedršice se nam poroča: V nedeljo dne 18. septembra se vrši javna telovadba Orlov logaškega okrožja, združeno s sosednimi okrožji. Prireditev je samo popoldanska in se razteza v prvi vrsti na javno telovadbo, ki je združena z veliko vrtno veselico, srečolovom itd. Vabijo se v prvi vrsti vsi v bližini se nahajajoči Orli kakor tudi slavno občinstvo v okolici. Za prireditev se vrše velike priprave in obeta biti jako krasna. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev v nedeljo 25. septembra ob istem sporedu. Dolžnost naša je, da počakemo, da smo vselej in povsed pri delu. Ne veliko besedi, veliko pa dejanj. Na zdar! Odbor.

+ **Za »Ljudski sklad« so darovali:** 20 K: g. poslanec B. Perhavec; 15 K: g. poslanec župnik J. Hladnik; 12 K: g. župnik Ivan Müller; 10 K: g. profesor dr. Marinko; 6 K: g. župnik Jos. Novak; po 5 K: g. dekan M. Arko, g. župnik Fr. Dimnik, g. župnik Ant. Jemec, g. župnik J. Stanonik. Neimenovan 2 K. — Somišljeniki, podprite stranko tudi gmočno! Vsak naj se zaveda te svoje dolžnosti! Darove sprejema tajništvo V. S. L. Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6.

— **Nesreča z bicikljem.** Č. g. Anton Schiffrer, kaplan v Senožečah se je v noči peljal z bicikljem iz Hrenovic opklancu. Na klancu ga je srečal voz in ker je bila popolna tema, se je č. gosp. Schiffrer zaletel v voz ter se smrtnonevarno poškodoval. Prepeljali so ga v delno bolnico, kjer je bil danes zjutraj operiran. Kakor čujemo, se počuti jako slab. Priporočamo ga v molitev.

— **Banka popolare triestina.** Banka, ki se nahaja v hudi denarnih zadrugah, je sklicalna na 19. september občni zbor, na katerem se bo sledče razpravljalo: 1. Poročilo o bankinem položaju; sklepanje o nadalnjem poslovanju in ozvišanju akcijskega kapitala, v smislu § 5 ali pa eventualno sklepanje o likvidaciji. Za rešitev banke se zanima več zavodov, kakor Anglobanka, Kreditna banka in banka Union. V upravnem svetu je tudi veliko bogatih mož, ki so pripravljeni z večjimi svotami banko na noge postaviti.

— **Volitve na Hrvăškem.** Ban Tomasić je že postavil številne vladne kandidate v raznih volivnih okrajih. Med drugimi je sprejel vladno kandidaturo (v Našicah) tudi grof Pejacsevich, bivši ban in kolacionaš. — Iz kolalicije je izstopil bivši poslanec dr. Radovan Marković in stopil v stranko dr. Mile Starčevića, ki ga bo ob volitvah kandidirala.

— **Kranjska v slikah na Hrvăškem.** Litinski fotograf g. Ražun je na zagrebški jesenski razstavi razstavil svoj stereoskop s slikami naše lepe kranjske domovine, ki so obiskovalcem izredno ugaiale. G. Ražun razstavi še nadaljnje skupine, kakor Kamniške planine in dr. ter bo s svojim sklopiom priredil po Hrvăškem več predavanj.

— **Prva zagrebška jesenska razstava** je bila 4. t. m. zaključena. Uspeh ni bil posebno povoljen in niso dočakali 100.000 obiskovalca, kateremu so se obečale tako lepe stvari; obiskovalcev je bilo le okrog 99.000. Ker so bili stroški ogromni (napeljava električne 3000 krov, šotori 10.000 K, posipanje 3000 K in mnogo tisoč krov delavskih dñin) je prebiteit docela neznaten. Kot vzrok neuspeha navajajo listi pred vsem nestalno vreme, potem pa dejstvo, da se je razstava priredilo v drugi polovici meseca, ko je v žepih meščanstva že suša, ki od dne do dne narašča. Dalje je bilo v tem času meščanstvo še na počitnicah, vojaštvu na vajah in šole se še niso pričele. Gradčani so mnogo bolj pretkani in so vse to vpoštevali ter pripeljali svojo »Herbstmesse« od 1. do 8. oktobra. Tudi Zagrebčani morajo v bodoči biti pametnejši in se ozirati na letošnje izkušnje.

— **Poročil** se je danes g. Josip Zagar, asistent c. kr. državnih železnic na Opčinah z gdč. Franico Ulaga iz Kanala.

— **Vodoved za Ljubno** se je začel graditi kot podaljšanje radovljškega vodovoda. Vode je dovolj. Ob Velikem Smarnu, ko je bilo na tisoč romarjev na Brezjah, se je opazoval učinek velike porabe na reservoarjih, pa se je pokazalo, da je odtekala preobilica vode, kakor ponavadi. V krajkem bo izvršeno vodaljšanje v Predtrg in v Hraše in

Studenčico pri Lescah. S tem bo ta veki vodovod dogotovljen.

— **Frančiškanska provincija sv. Križa** ima te dni glavno zborovanje ali kapitelj, kateremu predseduje preč. general iz Rima, P. Dijonizij Schuler. Iz posebne naklonjenosti do starodavne provincije je sam obhodil vse samostane in vršil v njih kanonično vizitacijo. V današnji seji je bil izvoljen provincialom preč. g. P. Angelij Mlejnik, bivši kustos in definitor, večletni gvardijan kamniški, vicedirektor in lektor jubil. bogoslovja. Kustos je preč. P. Placid Fabiani, ki je s prenehlejem šesterih let vodil provincijo celih petnajst let. Definitiorji so: P. Gotthard Podgoršek, P. Avguštin Čampa, P. Filip Perc, P. Mat. Vidmar. — Druge odredbe sledijo. Preč. p. general je član turingiške provincije; kot frančiškanski bogoslovec je moral radi kulturnega boja zapustiti Nemčijo in nadaljevati študije v Belgiji, kjer se je priučil francoskega jezika. Po dovršenih študijah je par let pastiroval na Francoskem, odtod pa je bil poklican v Ameriko, kjer je turingiška provincija, zatrta na Nemškem, ustanovila novo provincijo presv. Srca Jezusovega. Ondi je bival do leta 1890, potem se pa vrnil v zopet oživljeno provincijo na Nemškem. Deset let je bil provincial, leta 1903 pa je bil v Rimu na generalnem kapiteljnu izvoljen vrhovnim poglavarjem ali generalom celega reda. Iz Evrope je že dvakrat vizitiral ameriške provincije in sploh pot med Evropo in Ameriko že premeril štirinajstkrat. Mož ima velikanske izkušnje, temeljito vednost, širok obzor, živo zanimanje za podrobnosti, vendar je tako prijazen in ljudomil. Provincija sv. Križa je zelo počeščena po tej vizitaciji in ima prijetno nado, da bo vizitacija vrhovnega poglavarja lepo vplivala na razvitek in spolnjenje čednostnega in vednostnega stremljenja.

— **50 let črkostavcev.** 4. t. m. je v zagrebski »Dionički tiskari« slavil svoj 50letni jubilej, odkar deluje kot črkostavec g. Anton Pešek.

— **Prepovedan izlet v Italijo.** Gorški laški »Club ciclistico popolare« je hotel napraviti v soboto izlet v Feltre v Italiji, kjer je bila v nedeljo neka slavnost. Ko so sedeli kolesarji v kavarni »Comercio« pripravljeni za odhod, je prišel med nje policijski stražnik ter jim dostavil odlok s prepovedjo izleta ter jih povabil na policijo. Tam so vse zapisali ter jim rekli, da če pojdejo v Italijo, bo društvo razpuščeno. Baje so nekateri šli vseeno.

— **Nova učna knjiga.** V zalogi »Kataloške Bukvarne« v Ljubljani je izšla ravnokar učna knjiga B. Baebler, Kemija in mineralogija za četrtni razred realk in za sorodne šole. Cena vezani knjige 3 K.

— **Kolesarska slavnost v Gorici — prepovedana.** Sinoči je dobil predsednik kolesarskega društva »Gorica« odlok, s katerim vlada prepoveduje kolesarsko slavnost, določeno na dan 11. t. m. Odloku, s katerim je bila dovoljena ta športna prireditev, se je že poznalo, da bo najbrže sledil drugi, ki kratko malo prepove slavnost. Zgodilo se je tako! Cestni laški razgrajači, ljudje, ki za plačilo tulijo po ulicah »abasso i ščavi!«, oboroženi s težkimi palicami in običajnim kamenjem, ti ljudje so zmagali! Slovenci nameravajo prirediti protestni shod.

— **Romanje na Trsat in na Brezje** je železnična vsled prevažanja vojakov preložila za en teden.

— **Kaj je z dogodkom v Železnikih?** Liberalno časopisje sedaj silno kriči o nekem dogodku, ki se je nedavno dogodil v Železnikih in trdi, da je bil neki Tušek ubit, ker je bil pregorč »naprednjak«. O tem smo dobili iz Železnikov naslednje popolnoma nepristransko poročilo: V nedeljo, dne 28. avgusta so pili v gostilni pri Flandru Janez Tušek, njegov svak in še eden iz Ojstrega vrha. Tušek je silno udrihal zoper našo stranko in zlasti zoper železniškega župnika, čes, tega treba ubiti, pa bo mir. Nato so se vračali proti eni uri popoldne proti domu vse precej vinjeni. Na koncu Smoljeve grape, kjer se ločijo pota v Smoljevo in Megušnico, so obstali in se vselej. Janez Tušek je baje (kakor trdi svak) začel zabavljati svojemu svaku, čes da je prokleti klerikalac in potegnil je nož reči: »Sedaj te bom zakljal!« Svak se je branil in ga udaril s pestijo po roki in po glavi (v roki, tako sam pravi, ni imel nič). Janez Tušek se je zvrnil in potem vstal in odšel sam proti domu. Svak in njegov spremjevalec pa sta se podala po poti proti Smoljevi domov. Kmalu nato pa je dobil Franc Čemažar ležati Janeza Tuška na obrazu, misil je, da je vinjen, obrnil ga je in videl, da je otekel po obrazu. Poklical je ljudi, ki so odnesli Tuška domov. Tu se nič več zavedel in umrl proti večeru.

— **Poročil** se je danes g. Josip Zagar, asistent c. kr. državnih železnic na Opčinah z gdč. Franico Ulaga iz Kanala.

— **Vodoved za Ljubno** se je začel

graditi kot podaljšanje radovljškega vodovoda. Vode je dovolj. Ob Velikem Smarnu, ko je bilo na tisoč romarjev na Brezjah, se je opazoval učinek velike porabe na reservoarjih, pa se je pokazalo, da je odtekala preobilica vode, kakor ponavadi. V krajkem bo izvršeno vodaljšanje v Predtrg in v Hraše in

Studenčico pri Lescah. S tem bo ta veki vodovod dogotovljen.

— **Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku.** Iz Eveletha, Minn., se nam poroča, da se je dne 19. avgusta dopoldne ponesrečil rojak Janez Ambrožič v rudniku. Odtrgal se je ruda in kaménje ter ga zasulo. Izkopali so mrtvega šele popoldne. Ranjki je bil šele tri mesece oženjen ter zapušča mlado ženo.

— **Častniške sluge** bodo odpravili, zato pa dobe častniki višjo pristojbino za sluge, da morejo plačati civilnega služabnika.

— **Kultura.** V nedeljo so pri svoji demonstracijah laški irredentoci razmetali siromašnim istrskim branjevkom vse, kar so imele naprodaj. Sramota!

— **Na deški meščanski šoli v Postojni** se prične šolsko leto dne 16. septembra vpisovanje pa se bo vršilo od 13. do 15. septembra t. l.

— **Mažari kupujejo hrvaško zemljo.** Peščanska Ogrska banka je za 4 milijone kron kupila posestvo Moslavina v Zagorju. 8400 oral gozda je banka za 2,700.000 K takoj prodala naprej, na ostalem zemljišču naseli Mažare.

— **Argentinsko meso vozi v Trst,** kamor prispe 10. t. m. ladja Austro-American »Alice«. Interesenti bodo mogli meso ogledati in poskusiti; tudi zdravniki in veterinarji se udeleže ogleda.

— **Svetoskrunske tatvine.** V noči od 7. na 8. januarja t. l. je bila okradena cerkev sv. Jakoba v Opatiji, a v noči od 22. na 23. januarja t. l. je bila pa okrađena župna cerkev v Kastvu. Tatovi so odnesli raznih dragocenosti v skupni vrednosti 1570 K. — Tatovi so namreč odnesli monstranco, eiborij — svete hostije so raztresli po oltarju — Materi božji so snuli z glave krono, uhane iz uses in zlat prstan iz roke, a obenem so snuli malemu Jezusu krono z glave. Reška policija je slednjič izvohala tatove v osebah: 25letnega Antona Reichela, mesarja iz Moravske, 26letnega Karla Podlesnika, mehanika iz Zagorja ob Savi, 32letnega natakarja Josipa Reiner z Dunaja in 26letnega Karola Hötlhallerja iz Tulna. In predvčerajšnjem so ti štirje gospodje morali odgovarjati na fršaški deželnem sodišču radi rečnih tatvin. Vsi štirje so bili — seveda po njih izpovedbah — popolnoma nedolžni. Vendar je pa sodišče obsođeno Reichel na 18, Podlesnika na 20 in Reinerja na deset mesecov ječe, dočim je Hötlhallerja oprostilo obtožbe.

— **Opozorjamo na čanašnjo prilogo** g. Breznika, trgovine z glasbili. Priporočamo!

Štajerske novice.

— **Povest o »klerikalnih točovajih v Vrbi pri Žalcu«** je končana, in sicer z blimažo liberalcev, katerih se drži, kakor je to pokazala obravnavna dne 6. septembra t. l. neizogibni madež obrekovalcev in lažnjivcev. Vse na vatle dolge laži liberalnih dopisunov in liberalnega časopisa so izpodbite. Dokazalo se je, da je umrli točovjar Cokan napadel Peska, hoteč se nad njim maževali ter ga nevarno ranil z nožem. Pesku je šlo torej za lastno življenje; le branec se je poškodoval Cokana — »narodno žrtvo«. Žalčanov in celjskih liberalcev, ki je potem, kakor se je dokazalo, umrl naravne smrti, ker je bil že prej zmirjal bolehat. — Peska, »tega preklicanega točovjaka«, kakor je dobil priimek od celjskega časopisa, katerega so skodočejni liberalci videli z zadržanjem vratom že viseti na vističah, tega Peska je obsođilo sodišče — teliko da ga ni popolnoma oprostilo — obsojen je bil na trimesečni zapor, in sicer zaradi — prekoračenja slobobrana. — Pač vas to poče, prijatelje okoli »Narednega Duevnika« in »Nar. Listov«, kaj ne? Sedaj je tudi jasno, da vpitje liberalnih časopisov ni imelo drugega namena, kakor zakriti in ublaževati brezmejno surovost in gnijilovo v liberalnem taboru in zvrniti vso krvido na katoliškonarodne organizacije, dasi ni bil z njimi Pesko niti v najmanjšem stiku. Namen liberalnega časopisa je bil očividno tudi ta, preklicane »klerikalce« kolikor mogoče očrtniti pred ljudstvom ter jih naslikati kot subijace, razbojnike, tolovojce. Marsikateri, ki se je dal načarbat od liberalnih listov, ker je verjel njih vpitju, dela sedaj kisel obraz, a pomagati se ne dá, kajti neoporečno dejstvo je: princip liberalcev in celjskih liberalnih listov je, z lažjo se še vzdržati na površju. Pregovor pa pravi: »Laž ima kratke noge« in to se je zopet pokazalo v vsej veljavji.

— **Pogreb č. g. Jakoba Košaka.** Prepozna za včerajšnjo številko se nam je še brzjavilo, da bo truplo umrlega č. g. kaplana Košaka jutri ob 2. uri po-

poldne prenešeno iz Ormoža v velikodeljsko cerkev ter po sv. opravilu okoli 4. ure popoldne prenešeno na tamšnje pokopališče.

Š Prestavljen je na lastno prošnjo sodni kancelist Janez Loške iz Žužemberka v Smarje pri Jelšah.

š Utopil se je v Muri pri Radgoni gostilničar Spranger. Pijančeval je veliko in sedaj si je vzel na ta način sam življenje. Čudno je, da se je sedaj že drugi mož gospe Spranger sam utopil.

Ljubljanske novice.

V št. IIJ! Posebni vlak v Št. IIJ odhaja jutri zjutraj točno ob 7. uri 40 minut z jubljanskega juž. kolodvora. **Doseglo se je še znaten popust pri vožnji in bo vožnja stala tudi s postaj Ljubljana, Zalog, Laze, Litija, Trbovlje, Zidan most, Rimske Toplice, Celje, samo 6 K 70 v za osebo.** Osebe, ki vstopijo od Celja do Maribora pa plačajo navadno vozino. **Vozni listki se dobe v Ljubljani danes zvečer v trafički g. Šoukala in jutri zjutraj na južnem kolodvoru.** Še enkrat vabimo!

Ij Z magistrata. Cujemo, da si je izbral komisar dež. vlade na mestnem magistratu g. vitez Laschan za svoje svetovalce gg. Vaso Petričiča, Feliksa Urbanca, dr. V. Krisperja, dr. F. Papeža, mizarskega mojstra Rojino in Fr. Doberleta star.

Ij Pogreb soproge komerčnega svetnika g. Franca Povšeta se je vršil včeraj ob velikanski udeležbi. Pri pogrebu so bili zastopani skoraj vsi ljubljanski sloji. Med drugimi so se udeležili pogreba deželnemu predsednik Schwarz, grof Chorinsky, deželna odbornika dr. Pegan in prof. Jarc, dvorni svetnik Klement, deželnovladni svetnik Laschan, ravnatelj Strukelj, podpredsednik trgovske in obrtnicke zbornice J. Kregar, zastopniki parlamentarnega »Slovenskega kluba« in katoliško - narodnega dijaštva. Pogreba se je udeležila tudi deputacija domobranciških častnikov. Tri naše organizacije so šle z zastavo, in sicer S. K. S. Z. in dve marijanski kongregaciji. Zastopana je bila tudi vsa častita ljubljanska duhovščina in ljubljansko uradništvo. Pogreb se je vršil v najlepšem redu. Na domu, v cerkvi in pri grobu pa je ginljivo zapel moški zbor »Ljubljane« tri pesmi. Vse ljubljansko prebivalstvo je sočustvovalo ter je z ogromno udeležbo počastilo spomin vzorne krščanske soproge in matere. G. komerčnega svetnika pa tolaži Bog v njegovi globoki žalosti!

Ij Sveta maša zadušnica za ranjico gospo Ter. Povše se bo darovala v župni cerkvi sv. Petra v petek, 9. t. m., ob 7. uri zjutraj.

Ij Katehetska služba. V Ljubljani je razpisana služba ljudsko-solskega veroučitelja. Prošnje je vlagati pri magistratu stolnega mesta do 17. septembra.

Ij V orglarski šoli se prične šolsko leto 1910/11 v ponedeljek, 12. t. m. Ob treh popoldne se bo v šolskih prostorih (Vodnikov trg št. 5), vršilo vpisovanje dosedanjih in novo vstopajočih učencev in obenem bodo vprijemni izpit. V torek, dne 13. t. m. bo v stolnici ob osmi uri sveta maša za srečen pričetek sole.

Ij Poročil se je g. Erman Jernej, dež. rač. oficijal z gdč. Jeglič Ivančko iz Podbrezij. Poročil ju je nevestin brat g. p. Ladislav Jeglič. Naše iskrene čestitke!

Ij Iz lepih magistratnih dni. Ko je bil Ivan Hribar za župana izvoljen, je, kakor smo poročali, občinski svetnik g. Primožič na ulici pričel klicati »Živio Hribar!« Neki ljubljanski policijski stražnik je storil svojo dolžnost in je preglasnega občinskega svetnika posvaril. To se je kmalu izvedelo na magistratu. Zupanov sluga g. Zancek je ogorčen prišel med policijske stražnike in je stoječ sredi med njimi se razkorčil oblastno: »Kdu pa je tist pulc, k se je včeri upov enga našga ubčinskega svetnika nahrult?« Komaj je Zancek te besede spregovoril, zadržala je zunaj kočija in na magistrat je prišel — novi komisar. Zancek je utihnil in ni več izpraveval.

— Staršem slovenskih realcev v pouk. Na ljubljanski realki so A- in B- (ozioroma tudi C-) oddelki; po vseh je učni jezik nemški, le veronauk se uči v B- in C-oddelkih prvega in drugega razreda slovenski in slovenščina je po vseh B- in C-oddelkih obvezan predmet. Po zakonu, ki ga je sklenil svoj čas deželnim zbor kranjski, mora vsak učenec, ki je zglasil slovenski materni jezik, vstopiti v B-oddelk. Kdor je v A-oddelku, velja torej kot Nemec. Zalognog se pa dogajajo vsako leto slučaji, da nezavedni ali premalo poučeni starši zglašajo sinove za A-oddelk, češ, da se bodo naučili več nemščine in da je enega obveznega predmeta manj. Ti

otroci so torej vpisani kot Nemci! Tako ravnanje je nečastno in nespadetno. Če daste otroke v A-oddelk, se v nemški družbi kmalu ponemčijo, obenem so oškodovani, ker se ne uče slovenščine. — Kdor zatajuje narodnost svojih otrok, ni Slovenec!

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivan Starin, ribič, 55 let. — Marija Kalan, zasebnica, 60 let.

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri na Mali Šmaren se bo izvajalo pri veliki maši ob desetih sledče: Missa »Stella maris« zl. P. Griesbacher, gradual »Benedicta«, zl. M. Brosig, ofertorij »Beata es, Virgo Maria«, zl. V. Goller.

Ij Oznanjevalci jeseni so že tukaj. Skoraj nič nismo še zavzili vročega poletja in že se nam ponuja neprjetna jesen. Kmetovalec je začel pospravljati svoje pridelke, na trgu imamo že najpoznejše sadje, meščani se preskrbujemo s kurivom, letovišča se praznijo, turist bode kmalu vrgel svojo palico v kot, vlaki so polni prtljage družin, ki se vračajo zagorelih in svežih obrazov na svoja stalna stanovanja, po mestu je izginila dolgočasna poletna praznota in nastalo je zopet običajno vrvanje po ulicah. Vojaki vriskajo po vajah in štejejo dneve in ure, kadar se povrnejo zopet v zlato prostost. Noči so postale dolge in hladne, podnevi pa ni več sopare. Dijaki prihajajo trumoma nazaj ter se naseljujejo pri starih dijaških mamicah, kjer se bodo zopet pripravljali za svoje poklice. Na trgu je postal s knjigami živahan promet in mladi »trgovci« kupčujejo s »špehi« da je veselje. Potihnilo so ptice-pevke ter s tem opozorile svojega največjega prijatelja, a tudi večkrat sovražnika-človeka, da se bode moral čimpreje oskrbeti s kožuhom.

Ij Gledališka sezona slovenskega deželnega gledališča se prične v soboto, 1. oktobra. Dramsko obje je angaževano: Ga. Berta Bukšekova, ga. A. Danilova, gdčna. Vera Danilova, ga. Desanka Iličičeva, gdč. Alena Setričeva, gdč. Terezija Thalerjeva, gdč. Ana Wintrova, gdč. Angela Rakarjeva, gdč. Milica Zupančičeva, g. Fran Bohuslav, g. Rudolf Bukšek, g. Anton Danilo, g. Edvard Grom, g. Josip Križaj, g. Josip Molek, g. Hinko Nučič, g. Boleslav Peček, g. Josip Povh, g. Milan Skrbinek, g. Vladimir Simaček, g. Anton Verovšek, g. Rado Zeleznik, g. Alojzij Drešovec, g. Joško Jamnik, g. Pavel Rasberger, g. Ivan Vrečar. — Ga. Josipina Nučičeva, susleka. — Gosp. Fran Habič, inspicijent. — Za opero je angaževano naslednje obje: Gdč. Margita Nadasova, primadona, gdč. Cilka Šmidova, koloraturka, gdč. Mara Peršlova, altistka, gdč. Josipina Hadrbolčeva, prva subreta, gdč. Terezija Thalerjeva, druga subreta, ga. Berta Bukšekova, sopranistka, ga. Desanka Iličičeva, sopranistka, g. Alojzij Waszmuth, tenor, g. Jaroslav Nevole, tenor, g. Ljubiša Iličić, tenor, g. Hanuš Peršl, bariton, g. Rudolf Bukšek, bariton, g. Josip Križaj bas, g. Pavel Rasberger, bas, g. Josip Povh, spevokomik, g. Fran Bohuslav, spevokomik. — Operni in operetni kapelnik g. profesor Friderik Reiner. — Operna in operetna korepetitorja gg. A. Lajovic in P. Rasberger. — Operetni zbor šteje 28 članov. — Dramske izvirne slovenske novosti so naznajene: E. Kristan »Samosvoj«, drama; V. F. Jelenc »Navoriški, ljudska igra s petjem; A. Medved »Kacijanar«, žaloigrat; Ljubinka »Sojenice«, pravljica s petjem.

Ij »Slovenske Filharmonije« redni obični zbor se vrši letos dne 15. septembra ob 8. uri zvečer v hotelu »Južni kolodvor« (A. Seidl).

Ij Zadovoljen s kaznijo. Včeraj popoldne se je moral zagovarjati pred kazenskim sodiščem Jožef Goltra zaradi javnega nasilstva in razjaljenja straže. Goltra je rojen 7. sušča leta 1858. Možkar je slabotne postave ter se mu vidi na prvi pogled, da je že veliko presezel po ječah. Do svojega 35. leta je bil pošten, potem pa je šlo z njim navzdol. Kaznovan je bil že 23krat, večinoma zaradi tatvine, prepopovedanega povratka v mesto, zaradi pretenja itd. Vsega skupaj je že presezel po ječah okoli 15 let. Zadnjo svojo kazeno, 13 mesecev zaradi tatvine, je presezel v Gradiški. 2. avgusta je bil prost in po odgonu so ga priseljali v občino Dolsko, kamor je prisoten. Goltra je vdovec, ima pa dva sina, od katerih je eden pri vojakih. Tega sina pa je 7. avgusta prisel obiskat v vojašnico. Šla sta skupaj v Kramerjevo gostilno na Dolenjski cesti, kjer sta spila nekoliko vrčkov piva. Ko sta se vračala, ju je srečal pri domobranci vojašnici nadstražnik Ažman, ki je Goltra takoj spoznal ter ga aretoval, ker je imel prepovedan povratek v mesto. Na stražnici se je Goltra seveda jezik. Prost je bil po prestani kazni v Gradiški komaj 6 ur, pa so ga že imeli, ko je prišel obiskat sina. In začagal je nadstražnik Ažmanu, da ga bo sunil z nožem v

trebuhi, ako ga bo še kdaj hotel aretovati. Nadstražnik Ažman pa ga je radi teh besed ovadil. Ažman je izpovedal pred sodiščem, da je imel vtis, kakov bi hotel Goltra nanj vplivati, naj ga v bodoče pusti pri miru. Goltra se je sicer izgovarjal pred sodiščem, da je bil pijan. Dejal je, da je spil tisti dan pet vrčkov piva, nekaj žganja in skadil za 15 krajarjev drama-cigaret. Ni čuda, da je bil ves zmešan, ko 13 mesecev ni nič pil niti kadil. No, izgovor mu ni pomagal. Senat ga je obsodil na sedem mesecev ječe, postrane s postom in trdim ležičem enkrat na mesec. Ko ga je predsednik senata vprašal, če je zadowoljen s kaznijo, je rekel: »Zadovoljen, samo post in trdo posteljo mi odpuštie.« — »Ni mogoče, prepozno.« In Goltra je odšel v svoje prostore.

Ij Umrli je v Dravljah splošno znan gestilničar in posestnik g. Jurij Kogovšek, po domače pri Kovaču, v 65. letu svoje starosti. Pogreb bo v petek popoldne. Svetila mu večna luč!

Ij Najdene listine. Najdena so tri šolska naznana in sicer prvo nekega učenca I., drugega II. in tretje III. razredne deške ljudske šole kakor tudi spricvalo o lepem vedenju neke gospodinje. Izgubitelj jih dobi nazaj v osrednji policijski stražnici.

Ij Aretovana je bila danes ponoči 30letna dñinarica Ivana Grmekova, rodona iz Vodic v kamniškem okraju, ker ima za mesto prepovedan povratek. Oddali so jo sodišču.

Ij Najdeno kolo. Te dni je bilo najdeno v cestnem jarku med Učakom in Trojanami črno pleskano kolo »Puhkolo«, prostega teka, z veliko prestavo, na sprednjih vilicah je imelo vtišnjeno črko T. Lastnik naj se zanj zglasi pri mestnem policijskem uradu ali pa na orožniški postaji v Trojanah.

Ij Hladnik je že nastopil svojo kazeno, ker je državno pravdništvo umaknilo ničnostenno pritožbo. Hladnik si je izbral samoten zapor, vsled česar ne bo sedel celih sedem mesecev.

Ij Nesreča. Ko je včeraj popustil nek voznik na Karlovski cesti konje brez nadzorstva, je konj peljal naprej in zavil v neko dvorišče, kjer je zadel v neko 70letno žensko, ki je prišla pod voz in se lahko telesno poškodovala.

AVSTRIJSKI URADNIKI GROZE S STAVKO.

Na Dunaju so zborovali sinoči zvečer trdno nameščeni uradniki, ki so organizirani v 25 uradniških zvezah. Zagrozili so, da prične pasivno resistentco 100.000 uradnikov, če se v enem mesecu ne dovoli uvoz argentinskega mesa.

Uradniki na Južnem Tirolskem so naznani, da prične s pasivno resistentco, ako jim vlada do trgovine ne izpolni zahteve.

Razne stvari.

Nekaj cvetk s svobodomiselnega kongresa. V Bruselju sta sedaj dve razstavi; mednarodna svetovna razstava in pa »svobodomiselna razstava«. V Bruselju so se namreč zbrale te dni svobodomiselne glave iz celega sveta, da preganjajo »klerikalne strahove«, katerih ni ne konca ne kraja. Zanimivo je, kako gospodje »svobodomiselnost« pojmujejo. »Naš sovražnik,« je rekel Beauquier, glava vseh francoskih svobodomiselcev, »je nadnaravna vera.« Zastopnik španske svobodomiselnosti: »Mi bomo republikansko zastavo obešili na kraljevo palačo in svobodomiselno zastavo na katoliško katedralo v Madridu.« Socialni demokrat poslanec Hoffman, odpolnec nemške svobodomiselnosti, je izjavil: »Če kdo pravi, da je svoboda vesti v Pruski doma, je to toliko, kakor če kdo pravi, da je svobodna misel v Vatikanu doma. V Pruski so vsi predmeti, ki se uče v šolah, prepojeni z versko mislio. Katolicizem in protestantizem, oba je treba pobijati. Gospod Lorand je očital belgijskim svobodomiselicem, da so neznačajni, ker se ženijo v katoliških družinah; da s svojim denarjem klerikalno propagando podpirajo. Jezil se je nad belgijskimi katoličani, ker so toliko pametni, da prostost na ta način izrabljajo, da šole zidajo. Svobodomiselic in socialist Chapelier je tožil, da se svobodna misel ne sme boriti samo proti veri, ampak tudi proti kapitalizmu; Prudhon ni samo rekel: »Bog je zloraven, ampak tudi: »lastnina je tatvina.« Ko je napadel francosko vlado, češ, da Prudhonove učence zapira, je nastal velik vrišč; znamenje, da se pri žepu vse svobodomiselnost neha. »Svobodomiselnost,« je nadaljeval, »mora biti proti kapitalizmu, drugače bo bankerot napravila.« Nazadnje se je oglasila tudi neka svobodomiselna gospodčina Altman iz Nemčije, opravičevanje odsotnosti profesorja Haackla, prebrala njegovo pismo in dostavila: »Največji za-

držek proti emancipaciji duhov v Nemčiji je . . .« tukaj si pa gospodična ni upala z besedo na dan; šele ko jej je predsednik zaklical, da sme tukaj vsakdo svobodno govoriti, je nadaljevala: »je nemški cesar, — jaz se ne bojim, če me tudi zapro!« Kakor se vidi, so premevali stare fraze, že stokrat povedane, in stokrat zavrnjene, usurpirali svobodo zase in jo drugim odrekli po starci svobodomiselnim metodam: umrje naud, kdor ne misli, kakor mislimo mi!

Izgnani srbski poslane. Iz Cetinja in iz Crnega je izgnan srbski poslanec Zujović, ker je v nekem govoru hujskal proti Avstro-Ogrski.

Uvoz prešičev iz Italije je dovolilo avstrijsko poljedelsko ministrstvo nekaterim dunajskim komisjonarjem za živino. Sedaj se je pa pokazalo, da so prešiči v Italiji tako dragi, da se uvoz ne izplača.

Poroča abruškega vojvode z mis Elkins. Spomladi se bo poročil abruški vojvoda z Angleščino mis Elkins. Zakon bo samo morganatičen in ne bo imela mis Elkins pravice do naslova »kraljeva visokost«.

Zidarški štrajk v Sarajevu. je, kadar smo že poročali končan. Zidarji so odstopili od zahteve, da se odpravi akordno delo, podjetniki pa so za isto delo zvišali plačo.

Brač nemške cesarice v Slavoniji. Letošnjo jesen pride na lov grofa Normanna v Valpovo brat nemške cesarice knez Günther Šlezvik-holsteinskij.

Stroj vlekel 120 voz premoga. »Gl. Naroda« v New Yorku poroča: Seranton, Pa., 19. avg. Se nikdar ni bilo videti tako dolgega vlaka s premogom v naši bližini, kakor danes. Semkaj je dospelo namreč 120 vozov napolnjenih s premogom iz mesta Harrisburga. Vlak je bil dolg en in četr milje. Vsak vozov voz je vozil 100.000 funtov načenega premoga. Vozovi za premog so napravljeni iz jekla. Pred letom dni so vpregli na enako lokomotivo vlak s 105 vozovi načenega premoga. Ljudje so se tedaj čudili poizkusu. Sedaj so pa za ravno isti parni stroj vpregli 120 vozov in uspeh je bil povoljen. Na eno in četr milje dolgem tovorniškem vlačku so bili uradniki železnice. Napravili so tudi na vlaku telefonično zvezo in sicer od strojevodja do paznika v zadnjem vozu. Vlak je prevozil 20 mil na uro.

Brzina evropskih brzovlakov. Nek strokovnjak je objavil statistiko brzine evropskih brzovlakov. Statistika je izdelana na podlagi uradnih podatkov posameznih držav v Evropi: Najhitrejši vlaki prevozijo na uro: na Francoskem 93, na Angleškem 8

govedi skupna paša; dva vola, en konj, trije vozovi, sanjke. Vse skupaj z opravo se ceni 21.000 K. Polovica se plača takoj, polovica lahko ostane na posestvu. Več pove: Upravništvo »Mira«. Celovec.

3. v okolici mesta na Spodnjem Štajerskem. Proda se nova, leta 1910 dozidana hiša, 12 let davka prosta, sedem sob, dve kuhinji, klet, drvarnica, hlev za osem goved; hiša stoji pri cesti, pri hiši en oral travnika, 200 sežnjev vrta. Ceni se 16.000 K, vknjiženih je 6000 K, torej izplačila samo 10.000 K. Hiša je porabna za vsako obrt, gostilno, trgovino. Pojasnila daje: »Slovenska Straža« v Ljubljani.

4. Lepo posestvo ob meji v gornjeradgonskem okraju v velikosti 40 oralov je pod ugodnimi pogoji naprodaj. Pojasnila daje »Slov. Straža« v Ljubljani.

5. Hiša v velikem mestu, gostilna, realna obrt, 38.000 K. Tako 10.000 K. Natančneje: Upravništvo »Mira«, Celovec.

Zahvala.

Tem potom izrekamo najprisrežno zahvalo vsem, ki so nam v dneh žalosti kazali tako ljubeznično sočutje in pismene izraze sožalja ob priliki nepričakovane smrti in pogreba preč. gospoda

Alojzija Bobeka

župnika v Godoviču.

V prvi vrsti se najlepše zahvaljujemo vč. g. Mihaelu Arko-tu, idrijskemu dekanu za vso skrb, ki jo je kazal pokojniku v bolezni in pozneje ter za vodstvo pogreba, in vsej njegovi mnogoštevilni azistenci, zlasti vč. gg. kanoniku Dr. Jož. Lesar-ju, profesorju Dr. J. Dolencu in dekanu A. Koblarju ter vsem gg. duhovnikom — pevcem, ki so zapeli tri ganljive žalostinke pokojniku v slovo. Nadalje se iskreno zahvaljujemo slav. občinsku odboru z g. županom na celu ter sl. požarni brambi in njenemu g. načelniku za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu in darovani krasni venec. Zahvaljujemo se toplo tudi blag. g. blagajničarju Leskovicu, njegovi gojnejvičarji iz Ljubljane ter c. kr. oficirju Tersarju iz Idrije, ki so blagega pokojnika spremili na zadnji poti.

Konečno srčna hvala vsem župljancam v Godoviču, ki so se v tako ogromnem številu nam v veliko tolažbo udeležili pogrebnega sprevoda in sploh vsem, ki so oddalec ali bližu rajniku izkazali zadnjo čast ter vsem darovalcem vencev.

Vsem in vsacemu posebej hvaležno klicemo »Bog plača« in toplo priporočamo dušo pokojnikovo v požno molitev.

2578 **Žalujoči ostali.**

Dr. IVAN JENKO
se je vrnil ter zopet
ordinira.

2579

Globoko ginjeni nad tako vsestranskim sočustvovanjem, ki se nam je povodom nenačne, prebitke in nenačne izgube naše iskreno ljubljene, nepozabne najboljše soproge, oziroma matere, sestre, stare matere, tače, svakinje in tete, preblagorodne gospe

Terezine Povše

izražalo pismo ali ustmeno ter nam bilo v teh tugapolnih dneh v neizmerno tolažbo, se čutimo dolžne tem potom izraziti vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenje in najtoplejšo zahvalo.

Presrčno zahvalo izrekamo dalje vsem mnogobrojnim, od blizu in daleč prihiteljim udeležnikom zadnjega sprevoda preblage rajnice, posebno vsem preblagorodnim in prečastitim zastopnikom slavnih oblastev, zavodov in korporacij, imenoma visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku baronu **Schwarzu**, preblagorodnemu gospodu dvornemu svetniku grofu **Chorinskemu**, zastopnikoma slavnega deželnega odbora gospodu prof. dr. **Jarcu** in dr. **V. Peganu**, blagorodnemu gospodu finančnemu ravnatelju dvor. svetniku **Klementu**, dež. vladnemu svetniku vit. **Laschanu**, premilostivim gospodoma generalnemu vikarju **J. Flisu** ter stolnemu dekanu **M. Kolarju**, pošt. ravnatelju **Štrukelju**, podpredsedniku trgovske in obrtne zbornice **I. Kregarju**, blagor. gosp. zastopnikom državnobzorskega „Slov. kluba“ ter katoliško-narodnega dijaštva, slavnemu zastopstvu c. kr. deželne brambe, vsem ostalim mnogoštevilnim svetnim in redovnim gospodom duhovnikom ter gospodom državnim, deželnim in zasebnim uradnikom, preblagor. gospodom zdravnikom, osobito gosp. primariju dr. **Slajmerju**, ter častitim sestram v Leoniču za vso veliko skrb in požrtvovalnost, slavnim zastopstvom ljubljanskih moških in ženskih Marijinih družb, ter slavne „Slov. kršč. soc. zveze“, ki so se udeležila žalnega sprevoda z zastavami, slavnemu glasbenemu društvu „Ljubljana“ za ganljivo v srce segajoče petje pred hišo žalosti, v cerkvi in ob odprttem grobu, vsem mnogoštevilnim darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, slavnima zavodoma Marijanische in Lichtenthal za udeležbo otrok pri pogrebu, ter končno vsem ostalim udeležnikom žalnega sprevoda in sploh vsem, ki so kakorkoli počastili spomin blagopokojne naše rajnice ter nas tolažili ob nenačne izgubi. Dobrotni Bog bodi vsem obilen plačnik!

Ljubljana, dne 7. septembra 1910.

Globokožalujoči ostali.

2585

Rodbina Dolničar v Trbovljah naznanja bridko izgubo svoje ljubljenke

Danice

katero je Vsemogočni po kratki, mučni bolezni in sprevideno s sv. zakramenti v nežni dobi 12 let, poklical v boljše življenje.

Pogreb nepozabne se vrši dne 8. septembra ob 6. uri po-poldne iz deželne bolnice k sv. Križu.

Žalujoči ostali.

Profesor dr. Alfred pl. Valenta

se je povrnil
in ordinira vsak dan od 2 — 4 pop.
2581 Frančiškanska ul. 12. (3)

Primerne pisarniške

(4 do 5 sob) v pri-
ličju ali I. nadst.

išče

Okrajna bolniška blažajna v Ljubljani.

Gostilna na račun

oddaja se v Šiški od 1. novembra t.l. naprej.
Več se poizve v prodajalni g. Ant. Presker-ja
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 14. 2575

Zahvala.

Povodom nenačne izgube preljubega soproga, oziroma očeta, tasta, zeta, brata, svaka in strica, gospoda

Milana Leustek

lekarnarja

nam je došlo od blizu in daleč toliko tolažilnih dokazov iskrenega sočutja, da se moremo le tem potom zanje primerno zahvaliti. Osobito pa se zahvaljujemo za vse obilno časteče spremstvo na zadnjem potu nepozabnega rajnika, posebno še slavnemu gremiju kranjskih lekarnarjev, slavnemu društvu »Sokol« kakor tudi za mnoge krasne darovane vence. Vsem in vsakemu posebej najtoplejša zahvala.

Ljubljana, 6. septembra 1910.

Žalujoči ostali.

2573

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvirstne ka-kovosti, otroke in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

2580

Zahvala.

Globoko ginjeni nad tako vsestranskim sočustvovanjem, ki se nam je povodom nenačne, prebitke in nenačne

izgube naše iskreno ljubljene, nepozabne najboljše soproge, oziroma matere, sestre, stare matere, tače,

svakinje in tete, preblagorodne gospe

Terezine Povše

izražalo pismo ali ustmeno ter nam bilo v teh tugapolnih dneh v neizmerno tolažbo, se čutimo dolžne tem potom izraziti vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenje in najtoplejšo zahvalo.

Presrčno zahvalo izrekamo dalje vsem mnogobrojnim, od blizu in daleč prihiteljim udeležnikom zadnjega sprevoda preblage rajnice, posebno vsem preblagorodnim in prečastitim zastopnikom slavnih oblastev, zavodov in korporacij, imenoma visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku baronu **Schwarzu**, preblagorodnemu gospodu dvornemu svetniku grofu **Chorinskemu**, zastopnikoma slavnega deželnega odbora gospodu prof. dr. **Jarcu** in dr. **V. Peganu**, blagorodnemu gospodu finančnemu ravnatelju dvor. svetniku **Klementu**, dež. vladnemu svetniku vit. **Laschanu**, premilostivim gospodoma generalnemu vikarju **J. Flisu** ter stolnemu dekanu **M. Kolarju**, pošt. ravnatelju **Štrukelju**, podpredsedniku trgovske in obrtne zbornice **I. Kregarju**, blagor. gosp. zastopnikom državnobzorskega „Slov. kluba“ ter katoliško-narodnega dijaštva, slavnemu zastopstvu c. kr. deželne brambe, vsem ostalim mnogoštevilnim svetnim in redovnim gospodom duhovnikom ter gospodom državnim, deželnim in zasebnim uradnikom, preblagor. gospodom zdravnikom, osobito gosp. primariju dr. **Slajmerju**, ter častitim sestram v Leoniču za vso veliko skrb in požrtvovalnost, slavnim zastopstvom ljubljanskih moških in ženskih Marijinih družb, ter slavne „Slov. kršč. soc. zveze“, ki so se udeležila žalnega sprevoda z zastavami, slavnemu glasbenemu društvu „Ljubljana“ za ganljivo v srce segajoče petje pred hišo žalosti, v cerkvi in ob odprttem grobu, vsem mnogoštevilnim darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, slavnima zavodoma Marijanische in Lichtenthal za udeležbo otrok pri pogrebu, ter končno vsem ostalim udeležnikom žalnega sprevoda in sploh vsem, ki so kakorkoli počastili spomin blagopokojne naše rajnice ter nas tolažili ob nenačne izgubi. Dobrotni Bog bodi vsem obilen plačnik!

Ljubljana, dne 7. septembra 1910.

Globokožalujoči ostali.

Okoli sveta.

Iz New Yorka nam piše g. župnik Jos. Lavtičar 28. avgusta: Evropejcu se zdi marsikaj čudnega, ko stopi na novi svet. Popolno naravno, saj loči več tisoč milij široko morje Ameriko od Evrope. Celo solnce, ki se vidi v New Yorku, je drugačno kakor evropsko. Te dni je tukaj zelo soporno. Vsa okna in vrata morajo biti odprta, da pride več prepiha v stanovanje. Nebo je prepreženo kakor s sivim pajčolatom in skozi to sivkasto mrežo se vidi rumenkastorjava obla, ki se ti zdi tako blizu, da bi jo imel poprej za električno obločnico kakor za solnce. Gledaš prav lahko vanjo, ker ji meglena mrena jemlje svitlobo. Pri nas se ne vidi nikoli tako solnce, in če bi se, imelo bi se za čudno naravno prikazan. Promet v New Yorku je tak, da ne najdeš tudi v Londonu takega. Zato so se prometna sredstva nenevadno izpopolnila. Zeleznice pod zemljo, na zemlji in nad zemljijo. Najbolj značilna je železnica, ki se vleče nad mestnimi ulicami. Zgrajena je na železni stebrih in ima trojen tir. Srednji tir služi za brzovlake, ki se ustavlja le v nekaterih mestnih oddelkih. Levi in desni tir pa služita v to, da se vlaki ustavlja bolj pogosto. Razume se, da pri tem vrvenju snaga po ulicah ni tak, kakršna je na primer na Dunaju in druge. Snaži se sicer vedno, toda vse moči ne zadostujejo, da bi ne bilo umazanosti. Ni treba omenjati, da so tudi običaji v marsikateri reči drugačni, kakor naši. Kdor pride s starega sveta, sleči mora starega človeka in obleči novega, ki je prikrojen po ameriški šagi. Tu se vrši vse v velikem slogu. Še denar ne pozna malih svet, ampak le velike. — Jos. Lavtičar.

- Slovenski starši! Pošljite svoje otroke v slovenske šole!

ŠPANSKA KRALJICA MATI SE PRESELI V AVSTRIJO.

Olomuc, 7. septembra. »Mährisches Tagblatt« poroča, da se namerava španska kraljica mati Marija Kristina, rojena avstrijska nadvojvodinja trajno naseliti v Avstriji. Nastaniti se namerava v gradu Freudenthal, ki je last kraljičnega brata nadvojvode Evgena. Grad zdaj pripomorejo za kraljičin dvor. Marija Kristina se nastani v Freudenthalu že letos meseca oktobra.

POSEBNI ANGLEŠKI POSLANIK V AVSTRIJI.

Angleški kralj je na poseben način počastil Avstrijo. Pooblastil je lorda Roseberyja, da naznani našemu vladarju izpремembo na angleškem prestolu. Rosebery je najuglednejši angleški politik, ki ni v nobeni stranki. Rajni angleški kralj je pred svojo smrto večkrat izjavil, da hoče letos obiskati našega cesarja, da odstrani vse sledi nesporazumljivosti. Mladi angleški kralj je zato pooblastil Roseberya, da naznani izpremembo na angleškem prestolu, medtem ko to naznani drugim dvorum lord Roberts.

ANGLEŽI PROTI TURČIJI.

Turška vlada je izvedela, da bo križarilo od 5. septembra dalje v Grškem morju angleško brodovje. Angleži store to, da bi Turki ne nastopili proti Grkom.

RUSIJA OJAČI SVOJE ČRNO MORSKO BRODOVJE.

»Rosija« zahteva, naj se ojači rusko črnomorsko brodovje, kakor naj se tudi pregrade utrdbe v Sevastopolu in Nikolajevu.

TURKI IN ALBANI.

Iz Peči poroča turški mutesarif, da so Turki usmrtili tri albanske vstaške voditelje.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Gospodinčna

katera je absolvirala trgovski tečaj, želi nastopiti v službo kot konforistična ali blagajničarka

Cenjene ponudbe na upravnštvo »Slovenca«.

Pivnico

v Laškem trgu da v najem Dr. Kolšek, Laško.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših, odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

Lav. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani, Prešernova ulica 3.

2524

Parna opekarna

Josip Lavrenčič v Postojni

priporoča razno opeko, kakor zarezani strešnik I. in II. vrste, strojni strešnik (kavler), strojna korita (žlebake), opeko za tlak in zidno opeko najboljše kakovosti, po nizkih cenah in v poljubni množini.

2359 10

Ob pričetku šol

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

2565 6

zgotovljenih oblek

in konfekcijo za dame po najnižjih cenah.

Zagrebški
Franck
priporočujemo kot priznano najboljši pridatek za kavo!

Ivan Jax in Sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Kolesa iz prvih tovarne Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puck), Waffenrad.
Šivalni stroji

Adler
Schaffhausen
Buchholz

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.
Ceniki zastonj in franko.

Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini usojam si kar najtopleje priporočati svojo obilno zalogo

nagrobnih spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbištva. Istotam so na razpolago tudi cementni in kamnitni nagrobni okvirji lastnega izdelka. Izvršitev naročnin, bodisi iz granita, sijanita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja i. t. d., kako točna in z nizkimi cenami.

Z odličnim spostovanjem

Mr. Kunovar, kamnoseški mojster, novo pokopališče.

Več stanovanj

z eno oziroma dvema sobama se odda v Ilirske ulici štev. 21. Več pove hišnik ravnotam.

2564

Dijaka

iz dobre hiše se sprejme na vso oskrbo, pozive se pri upravnštvo tega lista. Prednost imajo obrtnoščci višjih razredov.

2558

Gospodine

se sprejmejo na hrano in stanovanje pri nadučiteljevi vdovi. Poljanska cesta 51. 19. I. nadstropje.

2531

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50–80 vinarjev liter, ker se dobri pri Josipu Maljavacu, pošta in postaja Roč v Istri, črno (ručec) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 38 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov.

667 100–1

2562 8

Hiša

na prodaj blizu Ljubljane z goščino in vso opravo, z lepim vrtom, kletjo, ledencico, dalje vozovi in konji. Proda se zaradi starosti. Hiša je pripravna tudi za kako drugo obrt. Cena jako nizka. Več pove upravnštvo »Slovenca«.

Ena ali dve lepo

2408 3

opremljeni sobi

s popolnoma separiranim vhodom se oddaste.

Gospodje

sprejmejo se na dobro hrano.

Natančneje pri Fr. Sax, Gradišče 7.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano

črno Dalmatinsko vino

najboljše sredstvo

2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4–BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Dijak

iz nižjih razredov gimnazije se sprejme na hrano in stanovanje. Popolna oskrba, strogo nadzorstvo, ter lepo in zračno stanovanje. A. Pintar, Sv. Jakoba trg 8 (vhod Zafitska u. 1/I. desno).

2510

Odda se takoj

prodajalniški lokal

s shrambo v Št. Jakobskem okraju, pripraven tudi za kakega rokodelca. Letna najemščina samo 200 K. Pojasnila iz prijaznosti daje upravnštvo »Slovenca«.

2509 3

Prodam posestvo

iz proste roke, katero obstoji iz enonadstropne hiše, hleva, 40 mernikov posevete, travnikov in gozdov; preredi se sedem goved in dva konja. Vse se nahaja bližu hiše na ravnom in v dobrém stanu, ter 10 minut od postaje Žirovnice oddaljeno. Več se izve pri lastniku Josipu Mencinger, posestniku, Sava štev. 65 Jesenice – Fužine Gorenjsko.

2574

Elektroradiograf „IDEAL“

hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte

SPORED:

Od srede 7. septembra do petka 9. septembra.

1. Romanje in slavnosti v Montevergine. (Po naravi) — 2. Huda skrivenost. (Komično.) — 3. Tekme med ognjegasci v Tokiu. (Japonsko.) (Po naravi) — 4. Oba portreti. (Drama.) — 5. Luka zločinec. (Jako komično.) Zadnja predstava se ob lepem vremenu vrši na prostem. — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in 1/2. ur. — 6. Isčem model. (Komično.) — 7. Jeanne Efre. (Drama, dolga krasna projekcija.) — 8. Obsedeni rog. (Komično.) Vsak torek in petek od 6. do 10. Slov. Filharmon.

Oskrbništvo Loka pri Zidanem mostu

sprejme s 1. oktobrom, samskega

vrtnarja

kateri je vseh strokah vrtnarstva dobro izurjen. Plača po dogovoru. Ponudbe je nasloviti na J. Jakša Zidanmost.

2570 (3)

Seznamek tativ.

Na Tirolskem se razdeljuje med delavci sledeči oklic organiziranih soc. demokraških delavcev:

Berite!

Oddajte naprej!

Delavci pozor!

Ze pol leta se v naši organizaciji grozno krade. Skoro ne mine teden, da bi ne zaznamovali izgubo kakega zaupnega skupno z našimi težko vplačanimi kromami, ki se nam jih iztiskava naravnost iz žepa. Pri tem pa molče naši časopisi o lopovstvih tako temeljito, da nikdar ne zvemo o tem ničesar; bržkone zato, da se ne splašimo in popolnoma ustavimo večno plačevanje. Ne samo, da moramo plačevati znatne tedenške doneske, se nam izvablja tudi še za različne fonde vinarje iz žepa, in če je potem skupaj kakih par sto kron, potem se dobi kaka plemenita duša, ki ne vzame s seboj samo denarja, temveč dostikrat tudi ženo kakega drugega ter v posmeh našim nasprotnikom izgine s pozorišča svojega uspešnega delovanja.

Delavci! Mi lahko pogrešamo tako organizacijo, kjer je defravdiranje na dnevnom redu!

Tukaj so imena teh častnih mož:

1. Sodrug Pista, blagajnik strokovnega društva voznikov v Plznu, je ukradel 1740 K.

2. Sodrug Huber, blagajnik strokovnega društva krvnarjev v Gradcu, je izginil z 180 K.

3. Pohlmann, načelnik zveze pekovskih pomočnikov v Bočnu, je izginil s 150 K.

4. Blagajnik krajevne skupine predilnih delavcev Teodor Schram je odpotoval s 600 K.

5. Društveni blagajnik Marek v Hořovici je izginil z ustanovnimi denarji za neko konsumno društvo: 1700 kron.

6. Blagajnik Prazak v Klatových je izginil z organizacijskimi denarji v višini 400 K.

7. Blagajnik lesnih delavcev Henrik Binder je poneveril 2119 K.

8. Načelnik predilnih delavcev v Sprachendorfu, Friderik Bartsch, je izginil z 857 K.

9. Blagajnik avstro-ogrške zvezne godcev je poneveril okoli 5000 K.

10. Alojzij Buch, blagajnik tiskarniških pomočnih delavcev, je poneveril 398 K.

11. Blagajnik steklarskih delavcev v Moosbrunnu 1400 K. 12. Sodrug Edvard Novak, blagajnik krajevne skupine lesnih delavcev v Ustih nad Labem, je poneveril 239 K vplačane članarine.

13. Sodrug Franc Schmid, mizarskih pomočnikov svobodnih organizacij v 6. okraju na Dunaju, je poneveril 1321 K.

14. Sodruga Aleksander Czismadia in Koloman Jacsak v Nagy-Varadu nista v zadnjih letih poneverila nič manj kakor 80.000 K.

15. Naši sodrugi, ki so upravljali bolniško blagajno v Budjejevicah, so gospodarili tamkaj tako spretno, da je v teku zadnjih štirih let izginilo nič manj kakor 22.000 K.

16. Blagajnik socialnodemokraške stranke na Dvoru je pobegnil z blagajno vred, kam, je popolnoma neznan.

17. Sodrug Andrej Tiuscholitsch, blagajnik krajevne skupine zidarjev v Hornsteinu, ni sicer pobegnil z denarji, temveč je doneske članov zapil in zaigral. Poleg tega pa je še začgal vse papirje, da se ni moglo dognati zapravljene svote.

18. Sodrug Jožef Černowsky, slikar porcelana v Tiefenbachu.

19. Sodrug Edvard Walloner je poneveril iz bolniške blagajne 2300 K.

To je 19 dejstev z 120.451 K.

Kdor izmed nas delavcev glasuje za kakega socialnega demokrata, mora biti tudi udarjen s slepoto.

Več organiziranih delavcev.

Ženitna ponudba!

Mladenič 27 let star, trgovec in posestnik na dejeli bližu mesta, se želi poročiti takoj z deklico, ki bi imela vsaj 10.000 K premoženja, — v dove brez otrok niso izuzete! Stroga tajnost se jamči! Uso po nujbe s sliko je poslati na upravnino "Slovenca" pod naslovom: 1001, ž. p. 2527

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje. 2530

Kongresni trg št. 5., pritličje.

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnovska

Milo
1661

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Svečje

R. Lukič Ljubljana, Pred škofijo 19 obleke za šolsko mladino

najmodernejše površnike in pelerine za gospode in dečke. Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice. Strogo solidna postrežba.

Julij Meisl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Slavnemu p. n. občinstvu, posebno velečenjem svojim odjemalcem, kakor tudi prijateljem si usojam naznaniti, da sem se preselil s svojo čevljarsko obrto s Kongresnega trga št. 13

v Sodno ulico št. 3

kjer bom v enaki meri, z znanim solidnim delom in nizkimi cenami skušal postreči svojim velec. naročnikom.

Priporočajoč se v obila naročila, bilježim velespoštovanjem

J. Zamljen, čevljarski mojster.

2461

Istrijansko brinje

more se dobiti do 200 kvintalov; pobliže se pozive pri Župnem uradu Vranja P. Lupoglava, Istra. Izberi se poštejo. 2552

V trgovino z mešanim blagom sprejme

UČENICA

tvrdka Oton Roman v Radovljici. 2555

Čez 100 hektolitrov izbornega

Dolenjčica

rdečega in belega, letnik 1909, ima naprodaj Ivan Rupar, vinogradnik, Sv. Križ pri Kostanjevici, Dolenjsko. 2544

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Boljša rodbina sprejme
deklice

v popolno oskrbo. Zdravo stanovanje in hrana. Glasovir na razpolago. Kje? Poizve se iz prijaznosti v modni trgovini gospes Just-Maške, Zidovska ulica. 2543

Pekarija

z vsem orodjem, dobro idoča v večjem trgu se po nizki ceni takoj odda v najem. Kje, pove iz prijaznosti upravljenstvo "Slovenca". 2543

Dijaki

se sprejmejo na stanovanje in na hrano v bližini druge državne gimnazije. Več se pozive Ciril-Metodova ul. 15. pritliče levo.

Dijaki odl. do IV.

gimn. razreda se sprejmo na hrano in stanovanje blizu II. drž. gimnazije, le 5 minut oddaljenje. Dijaki imajo na razpolago lep senčnat vrt. Poizve se pri vrtnarju, Ambrožev trg 3, Ljubljana. 2460 3

Pozor! 2476 5 Pozor!

Urinovo olje

Sanitas

odlikovano najboljše razkuževalno pleskanje proti nalezljivim boleznim, za stranišča itd.

Samoprodaja
Avgust Pust, Poljanska c. 7.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice. Banka in menjalnica. Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Zaloge :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

Knjigarna in trgovina muzikalij Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

10-1

nepopolno zaloge

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavedih uvedenih

Šolskih knjig

v predpisanih izdajah po naj-
nižjih cenah.

Izkazi učnih knjig se oddaja zaston.

Izbornno vpeljano

gostilno in mesarijo

— v Brežicah —

2508 5-1

daje koncem t. l. v najem Anton Klavžer, hišni posestnik v Brežicah, kateri je oba obrta dolgo vrsto let izvrševal z najboljšim uspehom.

V poštvet ne pride samo stanovanje in obrtovališča, ampak tudi vsa v obe stroki spadajoča, obilno preskrbljena oprava.

Izklučena ni tudi prodaja hiše in gospodarskega poslopnja. Ponudbe se sprejemajo do 1. novembra t. l. Natančnejša pojasnila glede najemnine in glede vseh drugih podrobnosti zvejo se pri lastniku samem.

Anton Klavžer, krčmar in mesar v Brežicah.

Vsakovrstne obleke,
površniki, sukne,
deška oblačila.

Lastni izdelki!

Velikanska zaloge
blaga za izdelovanje
oblek po meri.

Strogo solidne,
stalne cene.

Telefon štev. 291. 2514

Prya vinorejska

zadruža v Krškem

da s 1. januarjem 1911 l. v najem svojo gostilno

Hotel Gregorič

Pogoji jako ugodni. Zahteva se varščine 6000 K.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

ima v zalogi

ŠOLSKA KNJIGA

za ljudske, meščanske in srednje šole v najnovejših izdajah.

Seznamke predpisanih učnih knjig oddaja brezplačno. Bukvarna je založila in v lastni zalogi izdala sledeče knjige:

Končnik-Fon, Deutsches Lesebuch für die erste Klasse slowenischer und slowenisch- ultraquistischer Mittelschulen u. verwandter Lehranstalten. Preis geb. K 5.—. Pajk Milan, Zemljepis za srednje šole, I. del; vez. K 1·80. Brinar Josip, Zgodovina za meščanske šole, z 21 slikami vez. K 2·20.

Tominšek, dr. Josip, Grška slovniča; vez. K 3.—.

Tominšek, dr. Josip, Grška vadnica; vez. K 3·50.

Stroj Alojzij, Liturgika. Nauk o bogocastnih obredih sv. Katoliške cerkve s 40 slikami; vez. K 1·40.

Pečjak, dr. Gregor, Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Druga knjiga: Resnice kat. vere. K 2·80.

Svetina, dr. Ivan, Katoliški verouk, I. knjiga, vez. K 2·80.

Mazi Josip, Geometrijski nazorni nauk za prvi razred srednjih šol; vez. K 1.—.

Mazi Josip, Geometrija za drugi razred srednjih šol; Cena se srednjih šol;

Mazi Josip, Geometrija za tretji razred srednjih šol; naznani pozneje.

* Bl. Matek - Jos. Mazi, Geometrija za četrti in peti gimnazijski razred, v platno vez. K 3·30.

Mazi Josip, Osnovni pojmi poševne in pravokotne projekcije; 29 slik. K —60.

Bl. Matek, Geometrija za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred; vez. K 3.—.

* Bl. Matek, Aritmetika in algebra za četrti in peti gimnazijski razred; v platno vez. K 3·20.

Matek-Zupančič, Aritmetika in algebra za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred, v platno vez. K 2·80.

* Dijaki, ki so lansko leto kupili nepopolne Matkove matematične knjige za srednje in višje gimnazijске razrede I. del naj si letos nabačijo v izpopolnitve: Dodatek k aritmetiki, cena K —60 in dodatek k geometriji, cena K —90.

Matek-Zupančič, Geometrija za višje razrede realk, K 5·30. Matek-Zupančič, Aritmetika in algebra za višje razrede realk; vez. K 5·30.

Juvancič Frid, Učna knjiga francoskega jezika; za srednje in njim sorodne šole. I. del. vez. K 2·50.

Novak Franc, Slovenska stenografija, I. del. Korespondenčno pismo; broš. K 3.—.

Novak Franc, Slovenska stenografija, II. del. Debatno pismo; broš. K 2·40.

Baebler B., Kemija in mineralogija za četrti razred realk in za sorodne šole; cena se naznani pozneje.

Dokler Anton, Slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje; vez. K 1·90.

Dokler Anton, Komentar k Ciceronovim govorom proti Katilini; broš. K —60.

Jeršinovic Anton, Livijev komentar; broš. K —60.

Koritnik Anton, Slovarček k I., II. in III. spevu Iljade; broš. K —80.

Jerovšek Fran, Besede in rekla, namenjene učencem, ki se pripravljajo na čitanje sedme knjige Herodotovih zgodovin raziskavanj. Cena se naznani pozneje.

Južnič Rudolf, Slovarček k I. in II. knjigi Vergilove Eneide in k izbranim pesmim iz „Georgica“ in „Bucolica“. Cena se naznani pozneje.

Ivan Grafenauer, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del. Od Pohlina do Prešerna. K 2—, vez. K 2·50.

Breznik Anton, Slovenske besede v slovenščini. K —80.

Podlesnik Ivan, Knjigovodstvo. I. del; vez. K 3·20.

Podlesnik Ivan, Knjigovodstvo. II. del; vez. K 6·20.

Foerster Anton, Cantica sacra. I. del. Cerkvena pesmarica za moški ali ženski zbor (četveroglas.). K 2·40.

Ta pesmarica je za vse one učne zavode, kjer se vrši skupna šolska sv. maša skrajno potrebna.

Ušeničnik, dr. Aleš, Sociologija. Cena K 8·50, vez. K 10·80.

Anton Medved, Poezije. I. del, K 3·80, vez. K 5—.

Anton Medved, Poezije. II. del, K 4—, vez. K 5·40.

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Pavel Bourget-Kalan: Razporoka. Roman. K 2—, vez. K 3—.

II. zvezek: Ivan Turgenjev Sergjejevič, Stepni kralj Lear. Povest. S. Stepnjak. — Josip Jurca, Hiša ob Volgi. K 1·20, vez. K 2·20.

III. zvezek: Fran Virant. — Boleslav Prus. Straža. Povest. K 2·40, vez. 3·40.

IV. zvezek: F. M. Dostojevskij. = Vladimir Levstik. Ponižani in razzaljeni. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3—, vez. K 4·20.

V. zvezek: Taras Sevčenko. — Josip Abram, Kobzar. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. K 2·40, vez. K 3·60.

VI. zvezek: Champol. — V. Levstik, Moz Simone. Roman. K 1·90, vez. K 3—.

VII. zvezek: Taras Sevčenko. — Josip Abram. Hajdamaki. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamaščini. (Kobzar II. del) Broširano K 1·50. (VI. in VII. zvezek skupno K 3·40, vez. K 4·50.) Ima iste vrline kakor Kobzar.

VIII. zvezek: A. Sheehan. — Fran Bregar. Dolina krvi. (Glenanaar) Povest iz irskega življenja. K 4·20. vez. K 5·80.

Anton Medved, Kacijanar. Tragedija v petih dejanjih. K 1·40, vezano K 2·40.

Anton Medved, Za pravdo in srce. Tragedija v petih dejanjih. Vez. K 3·50.

Ljubljana, Kažpot s pridejanim načrtom K 1·20.

Načrt Ljubljane, dvobarvni tisk K —30.

Isti v petih barvah K —50.

Knjigarna je založila v lastni zalogi vse potrebne tiskovine za ljudske in meščanske šole, v zalogi ima tudi učila; cenik je brezplačno na razpolago.

C. kr. tobačna tovarna.

Št. 3811/10

Ljubljana, dne 30. avgusta 1910.

2499

Razglas.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobrovo

mehkih desek, obročev, premoga in koksa

za leto 1911 event. 1912 na dan 26. kimovca 1910 konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobrovo morajo se najkasneje do 12 ure dopoldne omenjenega dne c. kr. tobačni tovarni vposlati.

Popolna vsebina razglasa, kateri se tuuradno lahko upogleda, nahaja se v uradni „Laibacher Zeitung“.

2489

„GLASBENA MATICA“ v Ljubljani.

Vpisovanje v glasbeno šolo se bo vršilo v tork 6. in sredo 7. septembra, dopoldne od 9.-12. ure in popoldne od 3.-5. ure; v petek 9. in soboto 10. septembra popoldne od 4.-6. ure in v pondeljek 12. ter v tork 13. septembra dopoldne od 9.-12. ure popoldne pa od 3.-6. ure. Vsi vpisani učenci naj pridejo v sredo dne 14. septembra popoldne ob 1/2. uri k razdelitvi ur. Gojencem šole se podaja umetniško-glasbena izobrazba v klavirju in violinisti od prvega začetka do polne konservatorijske in koncertne višine; v violi, violončelu, kontrabasu, flavi oboji, klarinetu, fagotu, trobenti, rogu, pozorni do dostojevno usposobljenosti za sodelovanje v orkestru; v solopetu od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu, in eventuelno kompoziciji in glasbeni zgodovini popolna izobrazba za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo, kapelnštvo itd.

Zavod stoji pod artističnim vodstvom g. koncertnega vodja **M. Hubada** in pod administrativnim vodstvom g. šol. ravnatelja **Franca Gerbiča**.

Na zavodu poučuje 17 glasbenih učiteljev, med temi: Fr. Gerbič, M. Hubad, Jos. Vedral, Jan Rezekov namestnik, Vida Talidi-Prelesnikova, Anton Lajovic, Klotilda Praprotnik, Jara Čihlumeka, Josip Pavšič in dr.

Pri vpisu je treba plačati društvenino staršev, vpisnino učencev in ukovino za drugo polovico septembra, eventuelno ktor hoče, tudi za oktober.

Ukovino je treba plačati en mesec naprej. Višina ukovine v posamnih predmetih je različna in znaša za nekatere predmete od 6-8 K na mesec, za nekatere pa po 4 K na pol leta.

Natančnejši podatki so razvidni iz plakatov.

2521 3

OKLIC.

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 29. avgusta 1910. Nr. VIII. 235/10/1 se vrši dne

12. septembra 1910 ob 9 uri dopoldne

na lici mesta, začenši v Spodnji Šiški hšt. 111, prostovoljna sodna

dražba zemljišč g. M. Favai iz Spod. Šiške 111 in 150

in sicer.

1. Vlož. št. 273 k. o. Spod. Šiška hšt. 111 z gospodarskim poslopjem, dvoriščem in vrtom s ploščino 25 a 36 m²,

2. vlož. št. 345 iste k. o. hiša št. 150 z gospodarskim poslopjem, ledenico, dvořiščem s ploščino 12 a 82 m²,

3. parcele št. 293/2, 294, 295, 297/2 njive in 296/2 pašnik iste k. o. v izmeri 1 ha 80 a 06 m²,

4. parcela št. 458/1 travnik iste k. o. v izmeri 28 a 98 m²,

5. vlož. št. 551 k. o. Zg. Šiška v izmeri 49 a 93 m².

Predmeta pod 1 in 4 sta neposredno pri držav. kolodvoru Ljubljana zunaj mestnega užitinskega ozemlja, sta posebno pripravna tudi za večja podjetja, železniški tir na kolodvor lahko izvedljiv. V obeh hišah ste gostilni v oni št. 150 tudi trgovina in mesarija.

Vzklicne cene: ad 1. 80.000 K; ad 2. 50.000 K; ad 3. 9.000 K; ad 4. 30.000 K; ad 5. 2.500 K.

Vsek ponudnik mora založiti pred ponudkom na roke sodnega komisarja kot vadij 50% vzklicne cene tedaj ad 1. 4.000 K; ad 2. 2.500 K; ad 3. 450 K; ad 4. 1.500 K; ad 5. 125 K v denarju ali drugih pupilarno varnih vrednotah. Tabularni upniki smejo kriti vadij z pri predmetu dražbe vknjiženimi terjatvami. Najvišje ponudke je plačati do 1. oktobra 1910 na roke podpisane.

Lastnica sme po sklepu dražbe najvišji ponudek potrditi ali odkloniti.

Knjižni upniki ohranijo svoje zastavne pravice brez obzira na prodajno ceno.

Ljubljana, dne 3. septembra 1910.

Dr. Fran Vok, c. k. notar

kot. sodni komisar.

2533 3

Razglas.

Z ozirom na nevarnost, da se tudi v naše kraje zanesi kolera, opominja mestni magistr znova, da so glasom naredbe c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 17. januarja 1894, naslednje osebe zavezane, naznaniati mu vsak slučaj obolenja ali smrli za kužnimi boleznjimi.

I. a) Družinski glavarji, glede vseh k njihovi družini spadajočih oseb.

b) Službodajalci (gospodarji) ali njihovi namestniki (oskrbniki, pristavniki, hišniki itd.) glede vseh poslov.

c) Stanovanjski imetniki glede vseh stanovanjskih družnikov in zlasti glede džakov, podzakupnikov in takozvanih prenočevalcev ali najemnikov postelj.

d) V krčmah in gostilnah imetniki koncesije oziroma njihovi oblastveno potrjeni zakupniki ali namestniki.

II. Razven tega so zavezane naznaniati takšne bolezni spodaj navedene osebe, če so v izvrševanju svojega poklica zvedele, da je zbolel kdo za kužno bolezni in če so tiste osebe, ki so v prvi vrsti dolžne obolenje naznani, isto prikrite ali iz zaniknosti ali iz nevednosti obolenja niso naznani:

a) zdravniki, babice in mrliski ogledniki,

b) krajni dušni pastirji,

c) javni učitelji in učiteljice.

V nujnih slučajih prijaviti je vsako sumljivo obolenje mestni policijski straži, ki bo takoj obvestila mestnega zdravnika v svrhu potrebnih odredb.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 27. avgusta 1910.

Županov namestnik:

Vončina.

IZPEJAVA
vseh poslovnih transakcij, - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANKNA IN MENJALNICNA DELNSKA DRUZBA
OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamenica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N., Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravská Třebová, Olomouc, Plzeň, Praha, Liberec, Dunajské Nové Mesto, Česká Třebová.

RAZGLAS.

5

Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prične šolski pouk

dne 20. septembra,

izvzemši šolo za stavbne obrtnike, katera se otvari

dne 3. novembra.

V oddelku za šoloobvezne dečke, v dnevno šolo za obdelovanje lesa in v dnevno šolo za umetno vezenje se novi učenci ne bodo sprejemali.

Novi učenci se vsprejmejo samo v oddelku za lesno in kamneno podobarstvo, v obe javni risarski šoli (za možke in za ženske), in v šolo za stavbne obrtnike.

Učenci, ki vstopijo na novo v oddelku za lesno in kamneno podobarstvo, naj se zglaše dne 16. ali 17. septembra; zidari, tesari in kamnoseki pa, ki nameravajo vstopiti v šolo za stavbne obrtnike, naj se prijavijo v času od 15. do 30. oktobra.

Vstop v obe javni risarski šoli je mogoč tudi med šolskim letom.

Učenci, kateri so zavod že obiskovali in ki vstopajo v višje letnike, se morajo predstaviti dne 19. septembra. V vseh oddelkih imajo pristop tudi ženske.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1910.

Ravnateljstvo.

St. 511.

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju

se bodo vršili vzprejemni izpit za prvi razred

dne 9. septembra od pol 9. ure naprej.

Učenci, ki žele biti sprejeti v I. razred, naj se oglašijo v spremstvu svojih staršev ali njih odgovornih namestnikov dne 8. septembra t. l. od 9. do 12. ure pri gimnaziskem ravnateljstvu. S seboj naj prinesejo krstni ali rojstni list in obiskovalno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglašajo tudi pisemo, ako pošljejo gori imenovani listini pravočasno po pošti.

V II.-VIII. razred se bodo učenci sprejemali dne 10. septembra od 8.-12. ure.

Solsko leto 1910/11 se začne dne 12. septembra s slovesno službo božjo na časi sv. Duha.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije.

V Kranju, dne 29. avgusta 1910.

Št. 26780.

RAZGLAS.

Iz Rusije in iz Spodnje Italije preti našim krajem kolera. Na Dunaji se je konstatovala uradno ta bolezen v dveh slučajih. Glede na današnje prometne razmere ni izključeno, da se ta bolezen zanesi tudi k nam in je zato potrebno pravočasno vse urediti, da se v slučajih nje nastopa v našem mestu odvrnejo od njegovega prebivalstva grozote, ki so v prejnjih časih združene bile s takimi epidemijami.

V ta namen bodejo pred vsem posebne magistratne komisije pregledovale vse ljubljanske hiše in k njim spadajoča gospodarska poslopja, zato, da konstatujejo zdravstvene nedostatke in vse one okoliščine, ki bi v slučaju zanešenja kolera v naše mesto utegnile pospeševati iste. Te komisije bodo posebno pozornost obračale na stranišča, piscirje, greznice in gnojšča, preiskovale bodo pa tudi stanovanja, ako niso prevlažna prezaduhla in nesnažna. Voditelji teh komisij upravljeni so v skrajno nujnih slučajih, kjer bi vsled sedanjih zdravstveno-nedopustnih razmer utegnili grozitve nevarnost, dajati takoj obvezna naročila glede odprave takih razmer. Vsem tem naročilom je nemudoma ustrezati; mestni magistrat pa se bode po posebnem organu sproti prepričeval, v koliko so se dana naročila izvršila in bode proti vnemarjaniku postopal kar najstrožje.

Ker se bode to komisijovanje, ki se prične že te dni, vršilo v interesu celokupnosti in vsakega posameznika, pričakovati je, da bodo hišni posestniki, kakor tudi ostale stranke, voditeljem komisij radi šli na roke, ter jim skušali v vsakem oziru olajševati njihovo nalogu.

Sicer pa bodi izrečeno konstatovan, da so se v našem mestu zdravstvene razmere po prizadovanji mestne občine, katero je hvalevredno posnemala tudi cela vrsta hišnih posestnikov, v poslednjih letih prav znamenito zboljšale, kar je v morebitnem boju proti koleri izrednega pomena.

Treba je le še, da prebivalstvo zaupljivo izpolnjuje navodila oblastev, ki se izdajo v interesu javnega zdravstva, in poglaviti del nevarnosti bode odstranjen.

Pred vsem je nujno priporočati, da se kot pitna voda rablji izključno voda iz mestnega vodovoda in sicer neposredno iz pipe; ne pa voda, ki se je pretakala po raznih posodah, ker pri taki vodi ni izključeno, da so se na katerikoli način zanesli vanjo komabacili. Najboljše varstvo proti okužbi pa je stroga snažnost, osebna snažnost in snažnost po hišah in stanovanjih ter zmernost v jedi in pičaji; varovati se je posebno nezrelega in pokvarjenega sadja ter surovih neprekuhanih jedil.

Glede gostiln, kavarn, prenočišč in izkuhov pa odreja podpisani mestni magistr sledče zdravstvenovarstvene naredbe.

V izvrševanju obrta skrbeti je za največjo snažnost, tako glede pripravljanja in shranjevanja jedil in jestvin sploh, glede oddaje piča, kakor tudi glede obrtnih prostorov, namiznega in posteljnega perila, posod, stranišč itd. Zlasti se strogo zaukuje, da se mora sproti vsak kozarec, predno se znova natoči vanj kaka piča, splakniti v sveži vodi. Strogo je prepovedano že rabljene namizne prte skropiti z vodo, prednc se znova operejo in jih stiskati v stiskalnicah, da zadobe obliko sveže prane perila. Pri pripravljanju jedi uporabljati se smejo le sveže tvarine, zlasti je paziti na najboljši kakovost masti in mesa; ostanke porabiti se sme le v kolikor niso pokvarjeni, in izključno le pod pogojem, da se gostom označijo kot ostanki. Brez izjeme je pa prepovedano natakat ostanke iz kozarcev in sodčkov, in pa pod pipo nakapano pivo. Aparate in cevi pri uporabi ogljikove kislino za pritisk je strogo po predpisih snažiti. Tla v obrtnih prostorih je treba pogostoma izprati in paziti, da se ne pljuje nanje. Stranišča in pisoarji morajo biti snažni in zračni in zvečer zadostno razsvetljeni ter sploh v takem stanju, da se jih more vsak posluževati, ne da si zamaže obliko in obuvilo. Vrhу tega se morajo vsak dan oprati t

Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevažanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavni in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odliki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Letnik 1911
2525

naše Družinske pratičke

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Kataloški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovini Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Kataloški tisk. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsed in ne dajte si vsiljevati drugih pratič.

Železnato vino

lekarska Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Lepo posestvo

z obširnimi gospodarskimi poslopji, z velikim sadnim vrtom, dvema lepima gozdama, travniki in njivami (14 do 15 oralov), vse v lepih skupnih legih, pol ure od Ljubljane se pod jako ugodnimi pogoji **prodaja**.

Pojasnila: 2518

v gostilni Zupančičevi v Ljubljani na Martinovi cesti.

Dež. lekarna pri Mariji Pomagaj'
M. LEUSTEK
Ljubljana, Resiljeva cesta 1
zraven cesarja Franc Jožeta jub. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže Doršovo med, ribjo olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.
Tanno-chin in tiktura za lase, ki okrepuje izpadanje las. Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K.
Slovita Melusine ustna in zobna voda izborno proti zobobolu in gnjiboli zob, utrditi dlesno in odstranjuje neprjetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3499
Zaloge vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenzikih. Med. Cognaca, Malaga, rumu itd. razposilja po pošti vsak dan dvakrat.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Najboljša in najsigurnejša prilika za šedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1908
čez 83 milijonov krov

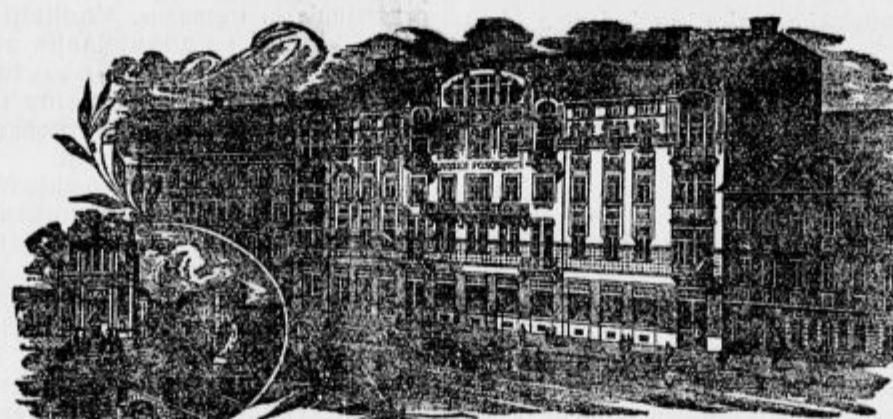
Lastna glavnica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov krov

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vseh vloženih 100 krov čistih 4'50 krov na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantnejše eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. **Anton Kobi**, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Lesković**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Slibar**, župnik na Rudniku.

Proda se iz proste roke 2496

hiša s trgovino

z mešanim blagom, gostilno, tobakarno in žganjarno; hiša je v tako dobrem stanu, leži ob državni cesti v prometnem kraju in je dobro obiskana. Le 10 minut oddaljena od železniške postaje na Tolminskem. Ponudbe na **H. Skodnik**, Gorica Via Campo Santo 20.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna

raznovrstno skrivljenje hrble, izbočen hrbet, neenake - rame, neenaka ledja itd. - se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4
I. nadstropje.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. ure dopoldne in od 2. do 3. ure popoldne v

Wolfsovu ulico št. 12.

Pri zgradbi „Ljudske šole“ na Prulah sprejme se več dobrih zidarjev in delavcev.

Zajedno se oddaja omet in druga zidarska dela v akord pri zgradbi mestne pehotne vojašnice. — Zlasiti se je pri omenjenih stavbah, ali v pisarni mestnega stavbenika V. Scagnetti-ja, cesta na Rudolfovou železnicu št. 16.

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 27.
v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznano fina kuhinja. - Izborne pijate. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori in povsem na novo urejen = velik senčnat vrt. =

Vsako sredo pri ugodnem vremenu

VELIK KONCERT!

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTUO U LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštrom

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vseh vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v $7 \frac{1}{2}$ letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.